

EL APOCALIPSIS

La revelación de Jesucristo

1 ¹Yái cuyàlutaca icàlidaca walí tàacáisi ìwali Dios imàaquéericate
Jesucristo yáalíacawa ìwali ibàacanéeri iyú áibanái íicha,
yéewanápiná Jesucristo yáasáidacani Dios yàasu wenàiwicanái irí
náalíacaténáwa càinácaalí iwàwacutáanápiná ichàbacawa caquialéta.
Jesucristo ibànùacaté yàasu ángelwa yáasáidacaténá yái tàacáisica
Juan irí, yái Juan, Jesucristo yàasu wenàiwicaca. ²Juan itànàacaté
báisíiri iyúni cuyàluta irìcu macáita yái Dios itàacái Juan yéemièrica,
yá nacái Jesucristo yàasu báisíiri tàacáisica, idécanáamíté Juan iicáca
macáita tàacáisi yéenáiwánási nacáiri irìcuíse.

³Casíimáica iwàwa cawinácaalí iléerica nalíni, yái cuyàlutaca,
culto irìcu, yái tàacáisi icàlidéerica walí càinácaalí ichàbáanápináwa.
Casíimáica nacái nawàwa cawinácaalí yeebáeyéica yái tàacáisica Juan
itànèerica chái cuyàluta irìcu, mesúnamáipinácaináta iwàwacutá
ichàbacawa.

Juan escribe a las siete iglesias

⁴Núa Juan nutànnàacuéca pirí cuyàluta, píacué yeebáidéeyéica
Jesucristo itàacái, píacué iyéeyéica siete namanùbaca yàcalé Asia yàasu
cáli finata. Nusutácué Dios íicha pirípinácué, Espíritu Santo nacái,
Jesucristo nacái, namànníinápinácué pirí cayábéeri, namàacáanápiná
nacái matuíbanáicuéca pía. Dios iyacaté bàaluité, siùca nacáide,
iyéeripiná càiripináta, càmíiri imáalàawa. Yái Espíritu Santoca
máiníiri cayábaca iyaca Dios yàasu yàalubáisi íipunita. ⁵Jesucristo
itàaníca báisíiri iyú, imànica macáita machacàníiri iyú càide iyúwa
íimáaná, icàlidacaté báisíiri tàacáisi éwitaté nanúacáanítani. Yái

Jesucristo, yácata idàbáanéerica wenàiwica imichèericatéwa yéetáními yèewíise, idèniéri iináwa càmíiri imáalàawa. Jesucristo ichùulìaca macái cáli icuérinánái. Cáinináca Jesucristo iicáca wía. Jesucristo íiraná imusúacatéwa icháuná irìcuíse cruz ìwali àta yéetácatlétawa wáichawalíná. Jesucristo yéetácainátewa wáichawalíná, íná Dios idéca imàacaca iwàwawa wabáywawaná íicha. ⁶Jesucristo idéca imàacaca yàasu wenàiwicaca wía. Imàacaca nacái wáibaidaca irípiná iyúwa sacerdotenái, wasutácaténá Dios íicha wenàiwicanái irípiná, yáí Dios Jesucristo Yánirica. Mání nuwàwaca macái wenàiwica yàaca cayábéeri Jesucristo irí, nuwàwa nacái Jesucristo icùaca wenàiwicanái canánama càiripináta èeri càmíiri imáalàawa. Básita, amén.

⁷ ¡Jesucristo yàapináwa néese acalèe yèewíisewa! Macáita
wenàiwica naiquéeripináni, nía nacái inuéyéicaténi,
naiquéeripináwa. Macáita èeri mìnánái càmíiyéica yeebáida
itàacái náicháanípiná nacalùniwa naicápinácalí yàanàaca,
cáalucáiná naicácani. Básita, amén.

⁸ Wacuèriná Dios cachàiníiri náicha canánama, iyacaté bàaluité, siùca nacáide, iyapiná càiripináta, càmíiri imáalàawa. Wacuèriná Dios íimaca walí: “Núacata yái idàbéericaté macáita, núacata nacái yái imáalàidéeripináca macáita. Iná núacata càiride iyúwa las letras alfa y omega”, cài íimaca walí yái Wacuèriná Diosca.

Una visión del Cristo glorioso

⁹ Núa Juan, péenásàiricué, nùuwichàacawa píapichacué Jesús irípiná weebáidacáiná itàacái. Weebáidaca itàacái, íná wacùapiná macáita Jesús yáapichawa. Abédanamata nacái wáiwitáise Jesús yáapicha wàidenìacaténá wàuwichàanáwa matuíbanáiri iyú. Yátè presocaté núa Patmos yàasu iwàwata íinata nucàlidacáináté Dios itàacái áibanái irí, nucàlidacáináté nacái Jesús iináwaná ìwali. ¹⁰ Néeseté áiba domingomi, Espíritu Santo icùacaté nuíwitáise. Yá nuémìacaté tàacáisi nuínatawáisewa, yái cachàiníiri tàacáisi càiride iyúwa wéemianá trompeta isàna. ¹¹ Yá íimaca nulí: “Pitànàa cuyàluta, picàlidacaténá nalíni càinácalí piicáaná. Néese pibànùa nalíni níara yeebáidéeyéica nutàacái iyéeyéica siete namanùbaca yàcalé Asia yàasu cáli iinata. Níái yàcaléca náipidená: Efeso iyacàlená, Esmirna iyacàlená nacái, Pérgamo iyacàlená nacái, Tiatira iyacàlená nacái, Sardis iyacàlená nacái, Filadelfia iyacàlená nacái, Laodicea iyacàlená nacái”, íimaca nulí.

¹²Yá nuwènúa nuicáidaca nuínataléwa nuicácaténá yái itàaníirica nulí. Yá nuicáca siete namanùbaca cáaléyéi lámpara oroíyéi. ¹³Néese nuicá nèewibàa níái siete namanùbaca lámparaca cài iicácanáwade iyúwa asìali. Idènìaca ináawaniwa cáaléeri àta yàabàli ipùata néré. Idènìa nacái cáucuíri iwaalíbapi oroíri yùucutalícubàawa. ¹⁴Cabalèeri íiwita ibáiná càide iyúwa waicáaná cabalèeri lana, nieve nacáiri áiba. Ituí nacái nàya càide iyúwa waicáaná quichái ipèrùa. ¹⁵Yá mèlumèluýéi yàabàli càide iyúwa waicáaná naquésesiérica bronce nacáirica nawasèerica ùuléeri iyú quéechacáwa manuíri quichái irícu ipíchawáise naquésiacani. Cachàinica itàacái càide iyúwa wéemianá manuíri inanába isàna yúuwèericawa íba yéewibàa. ¹⁶Idènìa siete namanùbaca dùlupùta icáapi irícuwa yéewápuwáiséeriwa. Itàacái iyaca càide iyúwa espada machete nacáiri báipunitácanaméeri caserùnica. Inàni nacái icànaca iyúwa èeri icànáaná mèlumèluíri iyú cachàiniwaca machacànicaalí èeri.

¹⁷Nuicácanacáitani, yá níuwàa nulìacawa nunùmáawawa nucalùniwa yàabàli idaní càide iyúwa yéetéerimiwa. Quéwa imàcacaca icáapiwa yéewápuwáisewa nùwali. Yá íimaca nulí: “Picá cáalu pía nuícha. Núacata yái idàbéericate macáita. Núacata nacái yái imáalàidéeripináca macáita. ¹⁸Núacata yái Cáurica. Nuétacatéwa quéwa, péemia cayába, siùcásede nùyaca càripináta. Núacata imàaquéerica wenàiwica yéetácawa néenáwaná yàanàacatáita néetácatáipinátawa; nucùa nacái infierno, yáara báawéeyéimi fiwitáise yùuwichàacatalécawa íipidenáctataléca infierno. ¹⁹Iná pitànàa macáita yái núsaidéeripináca piicá. Pitànàa nacái yái ichàbéericawa siùcade, yá nacái ichàbéeripinácawa áiba èeriwa wapíchalécawa. ²⁰Siùcade nucàlida piríni càinácaalí íimáaná níái siete namanùbaca dùlupùta piiquéeyéica nucáapi irícu. Nucàlida nacái pirí càinácaalí íimáaná níái siete namanùbaca cáaléeyéica lámpara oroíyéica. Níái siete namanùbaca dùlupùta, íimáanáca càicanide iyúwa siete namanùbaca nacuèrinánái icuèyéica wenàiwicanái yeebáidéeyéica nutàacái siete namanùbaca yàcalé mìnánái. Níái siete namanùbaca lámpara cáaléeyéica, íimáanáca càicanide iyúwa siete namanùbaca náapichéeyéi iwacáidáyaquéeyéicawa yáapichawáaca yeebáidéeyéica nutàacá”, íimaca nulí yái Cáurica, yái Wáiwacali Jesucristoca.

Mensajes a las siete iglesias

El mensaje a Efeso

2 ¹Néese Wáiwacali íimaca nulí àniwa: “Pitànàa yái tàacáisica irí yáara nacuèrinásàiri icuèrica wenàiwicanái yeebáidéeyéica

nutàacái Efeso ìyacàlená irìcu: ‘Cài númerucaéca pirí, núa idènièrica siete namanùbaca dìlupùta nucáapi irìcuwa nuéwápuwáisewa, núa yéepuníricawa nèewibàa níái siete namanùbaca cáaléeyéi lámpara oroíyéica: ²Núalíacawa macáitacué pìwali yái pimàníricuéca; núalíacawa pírbaidacuéca nulípiná cachàiníri iyú; núalíacawa pìidenìacuéca piùwichàanáwa nacái matuíbanáiri iyú; núalíacawa báawacuéca piicáca náiwitáise níara báawéeyéica wenàiwicaca. Núalíaca nacáiwa píalimáidacuéca piicáwa nàasu tàacáisi níara icàlidéeyéica iináwaná ìwaliwa apóstolcasa nía, quéwa nachìwa meedá. Pidécuéca píasáidaca cachìwéeyéica meedá nía. ³Núalíacawa pìidenìacué piùwichàanáwa mamáalàacata. Núalíaca nacáiwa piùwichàacuécawa nulípiná manuísíwata nuípidená ìwali peebáidacáinácué nutàacái. Càmitacué nacái chamàle píwitáise pírbaidáanápíncué nulí. ⁴Quéwa nuicácué pìwali abéeri wawàsi báawéeri. Càmitacué caininá piicáca áibanái càide iyúwaté cainináaná piicáca nía quéechatécáwa. ⁵Iná píñaidacuéwa ìwali yái quéechéeri píwitáise cayábéerica piúquéericatécué píchawa. Piwènúadacué píwitáisewa machacàníri iyú, pimànicaténácué cayábéeri áibanái irí càide iyúwacué pimàníináté quéechatécáwa. Càmicaalícué cài pimànica, yásí nùacawa caquialéta piatalécué, yá nuedácué pícha pìasu lámpara ìyatcatái iichawa, càmicaalícué piwènúada píwitáisewa. ⁶Quéwa ìyacué pirí yái cayábéerica. Báawacuéca piicáca yái báawéerica nicolaítanái imànírica càide iyúwa nacái báawáaná nuicáca yái namànírica. ⁷Néese, càuwíiyéicalícué pía, péemiacué cayába yái tàacáisica Espíritu Santo icàlidéerica wenàiwicanái irí yeebáidéeyéica nutàacái, iyéeyéica yàcalé imanùbaca. Macáita cawináccaalí imawènìadéeyéica báawéeri, numàacapiná nayáaca nayácaléwa àicu ìyacanáca yèerica nacáuca càmíri imáalàawa, yái àicu ìyéerica paraíso néeni, Dios ìyacàle irìcu’, cài pitànàaca nalí cuyàluta”, iimaca yái Cáurica, yái Wáiwacali Jesucristoca.

El mensaje a Esmirna

⁸Néese Wáiwacali iimaca nulí àniwa: “Pitànàa yái tàacáisica irí yáara nacuèrinásàiri icuèrica wenàiwicanái yeebáidéeyéica nutàacái Esmirna ìyacàlená irìcu: ‘Cài númerucaéca pirí, núa idàbéerica macáita, núa imáalàidéeripináca macáita nacái, núa yéetéericatéwa, néeseté yéepùaca nucáucàacawa: ⁹Núalíacawa piùwichàacuécawa piyaca. Núalíacawa catúulécanacuéca pía, quéwacué nuicáca pía càiyéide iyúwa càasuíyéi. Núalíia nacáiwa càináccaalí iyú nacháawàanácué

piináwaná ìwali báawéeri iyú, níara icàlidéeyéica iináwanáwa judíocasa nía, quéwa càmíiyéi judío nía nawàwalícuísewa, càmicainá neebáida nutàacái. Báawéeri Satanás yéewáidacaléca meedá nía.
¹⁰Picácué cáalu piicáca yái piùwichàanápinácuécawa. Péemìacué cayába, mesúnamáita Satanás yúuca abénaméeyéi péenácué presoíyéi ibànalículé yáalimáidacaténácué iicáwa pía macáita, piwènúadáanápiná píiwitáisewa nuícha. Yá piùwichàapinácuéwa diez èeri. Quéwa cachàinicué píiwitáise mamáalàacata, éwitacué nanúacaalí pía, yásí nùacué piríwa picáuca càmíiri imáalàawa càide iyúwa nàacaalí corona wenàiwicanái irí imawènìadéeyéica áibanái.
¹¹Càuwíiyéicalícué pía, péemìacué cayába yái tàacáisi Espíritu Santo icàlidéerica wenàiwicanái irí yeebáidéeyéica nutàacái, iyéeyéica yàcalé imanùbaca. Cawináacaalí imawènìadéeyéica báawéeri, canácatáita yéewanáwa pucháiba yàawiriéri yéetácáisi íibàaca níawa, canásíwa', cài pitànàaca nalí cuyàluta", íimaca yái Cáurica, yái Wáiwacali Jesucristoca.

El mensaje a Pérgamo

¹²Néese Wáiwacali íimaca nulí àniwa: "Pitànàa yái tàacáisica irí yáara nacuérinásàiri icuèrica wenàiwicanái yeebáidéeyéica nutàacái Pérgamo ìyacàlená irìcu: 'Cài nuchùulìacuéca pía, núa idènièrica espada machete nacáiri báipunitácanaméeri caserùnica:
¹³Núalíacawa macáita ìwali yái pimànníricuéca. Núalía nacáiwa piyacuéca aléera yàcalé Satanás icùacataléca. Núalíacawa peebáidacuéca nutàacái mamáalàacata tài ííméeri iyú. Càmitacué piméeyáa peebáidaca nutàacái éwitaté nanúacáaníta Antipas, yái nanuéricaté yeebáidacáiná nutàacái pèewi, píacué iyéeyéica yàcalé Satanás icùacataléca.
¹⁴Quéwa nuicácué pìwali másibáwanáita báawéeri wawàsi, yái càmíirica cayába nuicáca: Pidènìacué píapichawa abénaméeyéi yéewáidéeyéica wenàiwica càide iyúwaté Balaam yéewáidáaná wenàiwica. Bàaluité Balaam yàalàacaté Balac yáalimáidáanápiná israelitanái namànicaténá nabáywawanáwa. Ichùuliacaté nayáanápiná iinási nanuérírica iyúwa sacrificio nàacaténá ídolo icàaluíniná, cuwainái yéenáiwana. Ichùuliatié naimáca áibanái inanái yáapicha càmíiyéica náinusíwa.
¹⁵Càita nacái, iyacué pèewibàa abénaméeyéi yeebáidéeyéica nicolaítanái yàasu cachìwéeri tàacáisi.
¹⁶Iná piwènúadacué píiwitáisewa báawéeri íicha. Càmicaalícué cài pimànica, yásí nùacuéwa pìatalé caquialéta. Yá numànipiná úwi náipunitawa nutàacái iyúwa, càide iyúwa wenàiwica namànicaalí úwi espada machete nacáiri iyú.
¹⁷Càuwíiyéicalícué pía, péemìacué cayába

yái tàacáisi Espíritu Santo icàlidéerica wenàiwicanái irí yeebáidéeyéica nutàacáí, iyéeyéica yàcalé imanùbaca. Cawinácaalí imawèniadéerica báawéeri, nùaca iyáapiná maná, yái pan nacáirica ibàacanáta áibanái wenàiwica íicha. Nùa nacái irí cabalèeri íba natànèerica ìwali wàlisài iípidenápiná. Abéerita yái idènièrica yàasu íbawa, yáalía ìwali yái iípidenápináca wàlisài, canáca áibanái yáaliériwa ìwali', cài pitànàaca nalí cuyàluta", íimaca yái Cáurica, yái Wáiwacali Jesucristoca.

El mensaje a Tiatira

18 Néese Wáiwacali íimaca nulí àniwa: "Pitànàa yái tàacáisica irí yáara nacuérinásairi icuérlica wenàiwicanái yeebáidéeyéica nutàacáí Tiatira iyacàlená irícu: 'Cài núumacuéca pirí, núa Dios Iirica, núa idènièrica ituíwa càide iyúwa quichái ipèrùa iyáaná, núa idènièrica nacái yàabàliwa càide iyúwa naquéesièrica bronce nacáirica iicácanáwa.

19 Núalíacawa ìwali yái pimànííricuéca. Núalíacawa cáininácuéca piicáca áibanái, núalíacawa peebáidacuéca nutàacáí. Núalía nacáiwa piyúudàacuéca áibanái, piídeniacuéca piuwichàanáwa nacái matuíbanáiri iyú. Núalíacawa pimànicuéca cayábéeri cachàiníwanái íicha yái pimànííricatécué quéecha, pidàbacaalítécué peebáidaca nutàacáí.

20 Quéwa nuicácué pìwali áiba wawàsi quiríta. Pidécuéca pimàacaca ùyaca matuíbanáita pèewibàa, úái inanáica Jezabelca. Nacàlidaca uináwaná utàanícasa Dios inùmalícuíse, quéwa uéwáidaca wenàiwica cachìwéeri tàacáisi iyú meedá uchìwáidacaténá nùasu wenàiwica naimáanápiná áiba yáapicha càmíichúaca náinusíwa, càmíirica nacái nanìrisíwa, nayáanápiná nayáacaléwa nacái iinási nanuérica ídolo irí nàacaténá cuwáináí yéenáiwaná icàaluíniná.

21 Nudéca nùalàaca úa cachàiníiri iyú uwènúadáanápiná uíwitáisewa ubáywawaná íichawa, quéwa càmita uebá uwènúadáanápiná uíwitáisewa íicha, yái uimáanáca manùbéyéi yáapicha.

22 Siùcade, péemìacué cayába, nùuwichàidapiná úa uláicái iyúwa, macáita nacái iiméeyéica úapicha, nùucapiná níawa manuíri yùuwichàacáisi irículéwa, càmicaalí nawènúada náiwitáisewa nabáywawaná íichawa, yái báawéerica namàníirica úapicha.

23 Nunúapiná nacái uénibe yéetácáisi iyú. Néese macáita yeebáidéeyéica nutàacáí yàcalé imanùbaca, néemìapinácaalí uináwaná ìwali, yásí náalíacawa nùacata yái iiquéerica náiwitáise, nawàwa nacái. Yásí numànicuéca pirí cayábéeriwa, nùuwichàidapiná nacáiwa píalimáwanama càide iyúwa imanuícanamacué pimànicá cayábéeri, báawéeri áibata.

24 Néese píacué Tiatira iyacàlená mìnánái càmíiyéica yeebáida Jezabel

itàacái, càmíiyéi nacái yéewáidawa tàacáisi ìwali yáara náiméerica ìwali Satanás yàasu íiwítáise ibàacanéeriwa. Núnumacué pirí, iyaca quirítá abéeri wawàsi iwàwacutéeri nuchùullìapinácué pimànica. ²⁵Peebáidacué mamáalàacata nutàacái càide iyúwacué peebáidáaná siùca àta nùanàacatalépináta. ²⁶Cawinácaalí imawènìadéeyéica báawéeri, imàníiyéi nacái mamáalàacata càide iyúwa nuwàwáaná àta néetácatalétawa, numàacaca nacùaca núapicha macái èeri mìnánai. ²⁷Càide iyúwa Núaniri Dios imàcacáaná nucùaca èeri mìnánai Dios íiwítáise iyúwa, càita nacái nùasu wenàiwica nacùapiná èeri mìnánai cachàiníiri iyú, nàuwichàidapiná nacái macáita wenàiwica càmíiyéica yeebáida nutàacái, càide iyúwa hierro ibaquíadacaalí catùa achúmáanamata yéemáanáami. ²⁸Numàaca nacái nàyaca nucamaláná irìcu, yái nucamaláná icànéerica càide iyúwa dùlupùta icànáaná waiquéerica mapisáisíwata. ²⁹Càuwíiyéicalícué pía, péemìacué cayába yái tàacáisica Espíritu Santo icàlidéerica wenàiwicanái irí yeebáidéeyéica nutàacái, iyéeyéica yàcalé imanùbaca', cài pitànàaca nalí cuyàluta", íimaca yái Cáurica, yái Wáiwacali Jesucristoca.

El mensaje a Sardis

3 ¹Néese Wáiwacali íimaca nulí àniwa: "Pitànàa yái tàacáisica irí yáara nacuérinásàiri icuérifica wenàiwicanái yeebáidéeyéica nutàacái Sardis iyacàlená irìcu: 'Cài nùumacuéca pirí, núa iyéerica yáapicha yái Espíritu Santoca máiníiri cayábaca, núa idènièrica nacái siete namanùbaca dùlupùta: Núalíacawa ìwali macáita píibaidacalécuéca. Nuémìacué piinawaná ìwali cáucasacué pía, quéwa nuicácuéca pía càiyéide iyúwa yéetéeyéimiwa. ²Pimichàidacué píiwitáisewa, pichàiniadacué píiwitáise cayábéeriwa iyéericuéca pirí quirítá, iwàwéerica ichàbacawa píicha, nuicácainá yái pimàníricuéca càmíirica cayába Nucuériná Dios iicáca. ³Iná píináidacuéwa ìwali yái tàacáisi péemìericatécué, peebáidéericatécué nacái quéechacáwa. Pimànicué mamáalàacata cayábéeri càide iyúwa yái tàacáisi íimáaná. Piwènúadacué píiwitáisewa pibáywawaná íichawa. Càmicaalícué pimichàida píiwitáisewa, yásí nùanàacué piatalé càide iyúwa cayeedéeri yàanàacaalí càmicatáita wenàiwica icùa nùanàaca, càmitacué nacái píalíawa chàcaalínácaalí nuénáwaná yàanàa nùanàacatáipinácué piatalé. ⁴Quéwa abénaméeyéicué péená Sardis iyacàlená mìnánai càmita nàya cabáywawanéeri iyú. Càide iyúwa wenàiwica icùacaalí masacàata ibàlewa, càita nacái abénaméeyéi péenácué nacùaca níawawa masaquèeri iyú, báawéeri

íicha. Yá áiba èeripiná nèepunícawa núapichawa nabàle cabalèeri yáapichawa namànicainá cayábéeri càide iyúwa Dios iwàwáaná chái èeri irìcu. ⁵Cawinácaalí imawèniadéeyéica báawéeri, nadèniapiná nabàlewa cabalèeri. Càmita nacái nutunúa náipidená cuyàluta irìcuíse yái cuyàlutaca idènièrica náipidená macáita cáuyéica càmíiyéica imáalàawa. Yá nucàlidapiná naináwaná iwalíwa nùasunáica nía Núaniri Dios iríwa, yàasu ángelnái irí nacái. ⁶Càuwíiyéicalícué pía, péemìacué cayába yái tàacáisis Espíritu Santo icàlidéerica wenàiwicanáí irí yeebáidéeyéica nutàacái yàcalé imanùbaca', cài pitànàaca nalí cuyàluta", íimaca yái Cáurica, yái Wáiwacali Jesucristoca.

El mensaje a Filadelfia

⁷Néese Wáiwacali íimaca nulí àniwa: "Pitànàa yái tàacáisica irí yáara nacuérinásàiri icuèrica wenàiwicanáí yeebáidéeyéica nutàacái Filadelfia iyacàlená irìcu: 'Cài númeracuéa pirí, núa Mabáyawanéerica, núa yái Báisiirica, núa rey David itaquérinámica, imàaquéerica nacái wenàiwica iwàlùacawa Dios iyacàle irìculé, Dios icùacataléca macáita. Nùacùacaalí nalíni, yá canáta yáaliméeri ibàliaca náichani. Néese nubàlìacaalí náichani, canácata nacái yáaliméeri yàacùaca nalíni. Péemìacué: ⁸Cayábaca nuicáca yái pimàníricuéca. Péemìacué cayába, numàacacué picàlidaca nuináwaná iwalí áibanái irí, càmitacué nacái yéewa nasàiwicaca pirí wawàsi, peebáidacainácué nutàacái, càmitacué nacái piwènúada píwitáisewa nuícha, éwitacué càmicáaníta mání cachàinica pía. ⁹Péemìacué cayába. Nàyaca piyacàle néeni abénaméeyéi judío icàlidéeyéica iináwaná iwalíwa judíosíwacasa nía, quéwa nachìwa meedá, càmicáiná neebáida nutàacái báisíri iyú. Satanás yéewáidacaléca nía meedá. Mesúnamáita numàacapiná nabàlùacawa nàuluì ipùata iyúwa píipunitacuéwa nàacaténacué picàaluíniná. Yásí náalíacawa caininácuéca nuicáca pía. ¹⁰Pidécuéca peebáidaca nutàacái píideniacaténacué piùwichàanáwa matuíbanáiri iyú, íná nucùapinácué píawa áibaalípiná yùuwichàacáisis yàanàapinácaalí macái cálí iwalí, yùuwichàidacaténá èeri mìnánái. ¹¹Nùacawa néese caquialéta. Peebáidacué tài íiméeri iyú yái peebáidéerico; picácué pimàaca áibanái iwènúadacuéca nuícha píwitáise ipíchanacué piúcaca píichawa piásu cawènífiri coronawa Dios iwàwéericuéca yàaca pirí áiba èeriwa. ¹²Cawinácaalí imawèniadéeyéica báawéeri, numàacapiná nàyaca Nucuériná Dios yáapicha càiripináta, càide iyúwa àicu íricusi ibàluèriwa càiripináta Dios yàasu templo irìcuírica.

Canácatáita nàawa Dios íicha. Nutànàapiná nacái Nucuèriná Dios íipidenáwa nàwali yái Nucuèriná Dios ìyacàle íipidenáwa nacái, yái yàcalé íipidenéerica Wàlisài Jerusalén, iricuèripinácawa chènuníise Nucuèriná Dios yàatanáise. Nutànàapiná nacái nuípidená wàlisàiwa nàwali. ¹³Càuwíiyéicaalícué pía, péemìacué cayába yái tàacáisi Espíritu Santo icàlidéerica wenàiwicanái irí yeebáidéeyéica nutàacái yàcalé imanùbaca', cài pitànàaca nalí cuyàluta", fíimaca yái Cáurica, yái Wáiwacali Jesucristoca.

El mensaje a Laodicea

¹⁴Néese Wáiwacali fíimaca nulí àniwa: "Pitànàa yái tàacáisica irí yáara nacuèrinásàiri icuèrica wenàiwicanái yeebáidéeyéica nutàacái Laodicea ìyacàlená irícu: 'Cài númeracuéca pirí, núa íipidenéerica Báisíiri, càmírica ichiwáida wenàiwica, núa icàlidéerica básíiri iyúni, núa idàbéericaté macáita Dios irípiná chái èeri irícu: ¹⁵Núalíacawa ïwali yái macáita pimàniircuéca. Núalíacawa càmitacué mániní piwènúadaca nuícha píwitáisewa, càmitacué nacái mániní pimichàida píwitáisewa peebáidacaténá cayába nutàacái. Iwàwacutácué pínáidacawa càinácaalí pimàníinápiná. ¿Piwènúadapinásicué nuícha píwitáisewa? ¿Néeni, pimichàidapinásicué píwitáisewa? ¿Càinásicué pimànipiná? ¹⁶Néese, càmicainácué peebáida cayába nutàacái macái piwàwalícuísewa, íná núucapinácué nuíchawa pía. ¹⁷Picàlidacainácué cài pìwaliwa: "Càasuíyéica wía, mániní nacái cayábaca wía. Wadéca weedáca walíwa manùba wàasupináwa. Càmita wawàwacutá Dios iyúudàaca wía", cài cué píimaca pìwaliwa. ¿Cánacué càmita píalíawa cáuláicaca píwitáise pibáyawananá iyúwa? Dios iicácuéca pía càiyéide iyúwa catúlélécanéeyéi, màasuýéi nacái. Matuýéicué nacái píwitáise, báica nacáicué pía pibáyawananá ïwaliwa iyúwa mabàléeri wenàiwica. ¹⁸Iná nùalàacué pía pimàacáanápinácué numànica pirí cayábéeri manuísíwata cài ide iyúwa wenàiwica iwéndacaalí áiba wenàiwica irí cayábéeri oro masaquèericaté namànica quichái irícu. Néese idécanáami numànicuéca pirí cayábéeri, yásí báisícata càasuíyéicuéca pía chènuníiséeri cawènìíri iyú. Peedácué nacái nuícha píwitáisepiná mabáyawananéeri cài ide iyúwacué pibàlepiná cabaléeri, ipíchanácué báica pía pibáyawananá ïwaliwa. Pímàcacué nuchùnìaca píwitáise matuýírica cài ide iyúwa natuí idàbená ichùnìacaalí wenàiwica ituí, catuicaténácué píwitáise, píalíacaténácuéwa nùwali. ¹⁹Nùalàaca nùasunái cachàinfíri iyú, macáita wenàiwica caininéeyéica nuicáca.

Nùuwichàidaca nía nacái. Iná pimichàidacué píiwitáisewa càiripináta, piwènúadacué nacái píiwitáisewa pibáyawaná fíchawa.²⁰ Péemìacué cayába, mesúnamáita nùacawa néese, càide iyúwa wenàiwica ibálùacaalíwa capii íipunita imáidacaténá wenàiwica iyéeyéica capìrìcu. Cawinácaalí yéemièyéica nutàacái, nawàwacaalí neebáidaca nutàacái, yá càica níade iyúwa wenàiwica yàacùacaalí icapée inùmawa áiba irí, yeedácaténá yàataléwani. Néese cawinácaalí yeebáidéeyéica nutàacái, yásí nùyaca náapicha, nàyaca nacái núapicha, càide iyúwa wenàiwica iwàlùacaalíwa capìrìculé iyáacaténá iyáacaléwa yéenánái yáapichawa.

²¹ Cawinácaalí imawèniadéeyéica báawéeri, numàacapiná náawinacawa núapicha nùalubái iínatalé, nacùacaténá macáita núapicha, càitatéde iyúwa numawèniadáanáté báawéeri, néese núawinacatéwa Núaniri Dios yáapichawa, yàalubái iínatalé nucùacaténá macáita yáapicha. ²² Càuwíiyéicalícué pía, péemìacué cayába yái tàacáisi Espíritu Santo icàlidéerica wenàiwicanái irí yeebáidéeyéica nutàacái yàcalé imanùbaca', cài pitànàaca nalí cuyàluta", íimaca yái Cáurica, yái Wáiwacali Jesucristoca.

La adoración en el cielo

4 ¹ Néeseté idécanáami Wáiwacali cài íimaca nulí, yátē nuicáidaca chènuniré, yá péemìacué cayába, nuicáca abéeri capii inùma yàacùacanéerica. Néese idàbáanéeri tàacáisi nuémièricaté itàaníca nulí iyúwa cachàiníri trompeta isàna, yácata tàacáisi íimaca nulí àniwa: "Pimichàawa síisaara. Yá núasáidaca pirí càinácaalí ichàbáanapináca áibaalípiná", íimaca nulí. ² Aquialénamata Espíritu Santo icùaca nuíwitáise manuísíwata, péemìacué cayába, Espíritu Santo imàacaca nuicáca cayábéeri yàalubáisi ibálùèricawa chènunibàa. Nuicáca abéeri yáawinéericawa yàalubáisi íinata icùacaténá macáita. ³ Yá yáawinéericawa yàalubáisi íinata càiride iyúwa waicáaná cuniéri íba cabalèeri íipidenéeri jaspe, iyúwa nacái waicáaná íba íipidenéeri cornalina quíréeri, cuniéri nacái. Yá mèlumèluwaca àrawàli icànaca yàalubáisi itéese càide iyúwa waicáaná cuniéri íba esmeralda ipuléeri. ⁴ Nàyaca yàalubáisi itéesebàá áiba veinticuatro namanùbaca yàalubáisi. Náawinacawa yàalubáisi íinata veinticuatro namanùbaca nacuérinánái. Idènièyéi cabalèeri ibàlewa. Nadènia nacái nàasu coronawa yáawami orota náiwita iwalíwa. ⁵ Yái yáawinéericawa yàalubáisi íinata icànaca mamáalàacata iyúwa énu icànnáaná, itàaníca nacái càide iyúwa wéemìaná cachàiníri énu isàna tiríricaalí. Nàyaca yàalubáisi íipunita

siete namanùbaca lámpara nacáiyéi idènièyéica icamaláwa, quichái ipèrùa nacáiri. Yái quicháica, yácata máiníiri cayábaca Espíritu Santoca. ⁶Iyaca nacái calisa nacáiri yàalubáisi íipunita, abéeri calisa càiride iyúwa vidrio máiníiri cuníaca. Yàalubáisi itéesebàa nàyatcaté báinúaca cáuyéi ángel madécanéyéi ituí naicácaténá napíchaléwa, naicácaténá nacái náinataléwa. ⁷Yái idàbáanéeri ángel cáurica càiride iyúwa león iicácanáwa. Pucháibáaná cáuri ángel àniwa càiride iyúwa toro iicácanáwa. Másibáaná cáuri ángel àniwa càiri inànide iyúwa asìali. Báinúacáaná cáuri ángel àniwa càiride iyúwa áwa iicácanáwa idècunitàacá yáalanícawa. ⁸Níái báinúaca ángel cáuyéica nadèniaca seis namanùbaca nàanabáiwa nálimáwanama. Macái cáuyéi ipuniéyéiwa natuí iyúwa náinatabàawa, nalícuísewa nacái. Yá cài náimaca èeríapinama, tayıyápınama mamáalàacata:

“iMabáyawanéericani, mabáyawanéericani,
mabáyawanéericani, yái Wacuèriná Dios cachàiníirica
náicha canánama, yái ìyéericate, ìyéerica nacái siùcade,
ìyéeripiná nacái càiripináta, càmíiri imáalàawa!” cài
náimaca.

9-10 Néese idècunitàacá cáuyéi ángel nàaca icàaluíniná, nàaca nacái iyéininá, nàaca nacái irí cayábéeri, yái yáawinéericawa yàalubáisi íinata, ìyéerica càiripináta èeri càmíiri imáalàawa, yá veinticuatro namanùbaca nacuèrinánái náuwàa naliacawa nanùmáawawa irí, yái yáawinéericawa yàalubáisi íinata, nàacaténá icàaluíniná, yái ìyéerica càiripináta èeri càmíiri imáalàawa. Yá naliadaca nàasu coronawa yàalubáisi yàabàli idaní náasáidacaténá Dios yàasu wenàiwicaca nía. Yá náimaca irí:

11 “Máiní cayábéeri píiwitáise, pía Wacuèriná Wáiwacali Dios,
íná wàaca picàaluíniná, wàaca nacái píimiétacaná, wáalíaca
nacáiwa máiní cachàiníirica pía, pidàbacáinátē macáita, yá
nàyatcaté píiwitáise iyú, pidàbacáinátē nía”, cài náimaca
nacántàaca.

El rollo escrito y el Cordero

5 ¹Néeseté nuicáca cuyàluta iwawanèeriwa icáapirìcu yéewápuwáise, yái yáawinéericawa yàalubáisi íinata. Yái cuyàluta iwawanèericawa idèniaca tàacáisi irìculéwa, íinatawáise nacáiwa. Yái cuyàluta nadacuèrica cayába siete namanùbaca nadacuèrica iyúni. ²Néese nuicáca áiba ángel cachàiníiri. Yái isutáca yéemìawa nía macáita. Ilimaca

cachàiníiri iyú: “¿Cawinásica wenàiwica Dios ibatèeripiná iwasàaca yái nadacùanácani, yàacùacaténá yái cuyàlутaca?” fíimaca yái ángelca. ³Quéwa canáca náicha níái chènunfiséeyéica, nía nacái iyéeyéica chái èeri irìcu, nía nacái yéetéeyéimicawa, canácata yáaliméeri yàacùaca cuyàluta, iléecaténátáni. ⁴Yá nuicháaníca manuísíwata canácainá nàanèeri wenàiwica Dios ibatèeripiná yàacùaca cuyàluta, iléecaténáni. ⁵Néese abéeri néená níái nacuérinánáica fíimaca nulí: “Picá pícháaní quirínama. Piicáida irí cayába, yái israelita icuérinásàiri, rey David itaquérinámica, idéca imawèniadaca báawéeri, yéewacaténá iwasàaca siete namanùbaca nadacùanáca, yàacuéripiná nacái cuyàluta”, fíimaca nulí.

⁶Néese nuicáca Cordero ibàluèricawa nèewi yái yàalubáisica, nía nacái báinúaca ángel cáuyéica, nía nacái nacuérinánáica. Yái Cordero idènìaca icháunáwa báaluitécainá nanúacani iyúwa sacrificio. Idènìa nacái siete namanùbaca ichàlewa, siete namanùbaca nacái ituíwa. Níái siete ituí fíimáanáca càicanide iyúwa máiníiri cayába Espíritu Santo Dios ibànuèrica macái cáli fíinalté. ⁷Néese Cordero yàaca yeedáca cuyàluta icáapi yéewápuwáise fíicha, yái yáawinéericawa yàalubáisi fíinata. ⁸Néese Cordero idécanáami yeedáca cuyàluta, yá báinúaca ángel cáuyéica, nía nacái veinticuatro namanùbaca nacuérinánáica náuwàa naliacawa nanùmáawawa Cordero irí nàacaténá icàaluíniná. Nacuérinánái náalimáwanama nadènìaca arpa, nadènìa nacái bacàa níawami orota ipuniéyéiwa pumèníiri isàni iyú. Yái pumèníiri isàni fíimáanáca càicanide iyúwa nasutáaná Dios fíicha, macáita Dios yàasu wenàiwicaca. ⁹Yá nacántàaca wàlisài canción Cordero irí. Náima nacántàaca cài:

“Dios imàacaca peedáca yái cuyàlutaca, piwasàanápiná nadacùanácani, pimàacacáinátē nanúaca pía iyúwa sacrificio, yá piwènìacaté wenàiwicanái pííranámi iyúwa Dios irípiná nèewíise macái yàawiría, macái itàaníiyéica áiba tàacáisis iyú nacái, macái wenàiwica nacái, macái cáli néeséeyéi nacái.

¹⁰Pidéca pimàacaca Dios yàasu wenàiwicaca nía, icuèyéipiná macáita píapicha, isutéeyéipiná nacái Dios fíicha wenàiwicanái irípiná, yá nacùapiná macái cáli”, náimaca nacántàaca.

¹¹Yáté nuicáidaca néré, yá nuémìaca madécaná ángel isàna ibàluèyéicawa natéesebàa yái yàalubáisica, nía nacái báinúaca ángel cáuyéica, nía

nacái nacuèrinánáica. Nuicáca madécaná millones namanùbaca ángel, càmíiyéi wenàiwica yáalimá iputàaca nía, càisimalénácalí nía.

12 Yá náimaca cachàiníiri iyú: “iWàacué Cordero icàaluíniná, yái Corderoca imàaquéericaté nanúacani iyúwa sacrificio, yácainá Dios idéca imàacaca Cordero icùanápiná canánama, idéca imàacaca càasuíricani, yái Corderoca! iMáiní càalífacáiricaní yái Corderoca, cachàiníiri nacái íiwitáise! iCayábaca waicácaní, wàacué nacái icàaluíniná, wàacué nacái irí cayábéeri!” cài náimaca níái ángelca.

13 Nuémìa nacái macáita Dios idàbéeyéica náimaca irí, macái iyéeyéica chènuniré, cálí íinatéeyéica nacái, nía nacái yéetéeyéimicawa, úni irìcuíyéica nacái, macáisíwa canánama náimaca Dios irí. Cài náimaca: “iWàaca cayábéeri irí yái yáawinéericawa yàalubáisi íinata, irí nacái yái Corderoca! iCáimiétaquéeri iyú waicáca nía, wàaca nacái nacàaluíniná! iMáiní cachàinica náiwitáise càiripináta, èeri càmíiri imáalàawa!” náimaca.

14 Néese báinúaca ángel cáuyéica náimaca: “iBáisíta, amén, caita nacái wáimaca!” cài náimaca. Niái veinticuatro namanùbaca nacuèrinánái nabàlùacawa nàuluì iyúwa nàacaténá icàaluíniná, yái iyéerica càiripináta, càmíirica imáalàawa.

Los siete sellos

6 **1** Néeseté nuicáca Cordero iwasàaca idàbáanéeri néená níái siete namanùbaca nadacùanáca cuyàluta iwawanèericawa. Yá nuémìaca abéeri néená níái ángel cáuyéica íimaca cachàiníiri iyú càiide iyúwa tiríricaalí: “iAquilé, pìa piicáca!” cài íimaca. **2** Néeseté nuicáidaca néré. Yá, péemìacué cayába, nuicáca cabalèeri caballo. Yái asiali yáawinéericawa caballo íinata idènìaca demápu imàníiripiná iyú ùwicái. Yá náawináidaca corona íiwita ìwali. Néese imawènìadaca yàacawa imawènìadacaténá mamáalàacata áibanái.

3 Néese Cordero iwasàaca pucháibáaná nadacùanáca cuyàluta, yá nuémìaca pucháibáaná cáuri ángel íimaca: “iAquilé, pìa piicáca!” cài íimaca. **4** Yá áiba caballo imusúacawa, máiní quíiréeri quéwa, càiide iyúwa waicáaná irái. Nuicáca wenàiwica yáawinéericawa caballo íinata. Yá namàacaca imàníinápiná ùwicái chái èeri irìcu, ipíchaná wenàiwicanái nàyaca matuíbanári iyú, imàcacanápiná nacái wenàiwicanái inúyacacawa. Yá nàaca irí cáaléeri espada machete nacáirí báipunitácanaméeri caserùnica.

⁵Néese Cordero iwasàaca másibáaná nadacùaná cuyàluta, yá nuémìaca másibáaná cáuri ángel íimaca: “iAquilé, pìa piicáca!” cài íimaca. Yátē nuicáidaca nérē. Yá, péemìacué cayába, nuicáca cùulíiri caballo. Yái yáawinéericawa caballo íinata idènìaca abéeri wapésáidáaná imiéri. ⁶Néese nuémìaca tàacáisi nacáiri cáuyéi ángel yéewibàa, yá íimaca: “Abéeri kilo trigo ituíná iwèníiri abéeri denario, yái abé èeri iwènicatáica. Másiba kilo nacái cebada ituíná iwèníiri abéeri denario, picá quéwa pimàni báawéeri olivo inàlimaná irí, uva ibànanacalená irí nacái”, cài íimaca.

⁷Néese Cordero iwasàaca báinúacáaná nadacùaná cuyàluta, yá nuémìaca báinúacáaná cáuri ángel íimaca: “iAquilé, pìa piicáca!” cài íimaca. ⁸Néese nuicáidaca nérē, yá péemìacué cayába, nuicáca áiba caballo éewéeri nacáiri. Yái yáawinéericawa caballo íinata íipidená Yéetácáisi. Aiba íipidenéerica Infierno yàacawa Yéetácáisi yáapicha. Namàacaca Yéetácáisi, Infierno nacái nanúanápiná madécaná èeri mìnánái. Macái néená níái báinúaqueyéica wenàiwicaca, abéeri néená yéetácawa. Yá nanúaca wenàiwicanái ùwicái iyú, máapicái iyú nacái, uláicái iyú nacái. Nachùulìa nacái caluéyéi cuwèesi nanúanápiná wenàiwica.

⁹Néese Cordero iwasàaca cinconá imanùbaca nadacùaná cuyàluta, yátē nuicáca nacáucami altar yáapiré, níái Dios yàasu wenàiwicaca nanuéyéicaté neebáidacáináté Dios itàacái, íwalíise nacái yái tàacáisi báisíirica nacàlidéerica wenàiwicanái irí. ¹⁰Néese náimaca cachàiníiri iyú: “Wacuèriná Dios mabáyawanéeri, wáalíacawa pimànica macáita càide iyúwa píimáaná machìwéeri iyú. ¿Chácalínápinácalí piùwichàidapiná èeri mìnánái íwalíise yái nanúanáca wía?” cài náimaca. ¹¹Néese yàaca nalí cáaléeri nanáawanipiná cabalèeri. Yá ichùulìaca nacùanápiná achúmáanata èeri quirítá àta nanacáiyéi yéetacatalétawa íibaidéeyéica Náiwacali irípiná, nía nacái néenánáica iwàwacutéeyéica yéetácawa càide iyúwaté néetáanáwa.

¹²Néese Cordero iwasàaca seisná imanùbaca nadacùaná cuyàluta, yátē nuicáidaca nérē, péemìacué cayába, nuicáca cáli icusúacawa cachàiníiri iyú, yá catáca èeri càide iyúwa waicáaná cùulíiri wáluma. Yá nacái macàpucuúcaalí quéerica, quiíracá úa càide iyúwa waicáaná irái. ¹³Dùlupùta nacái nacaláacawa cáli íinalé càide iyúwa higuera yéetaná imàacacaalí icaláacawa iyacanáca éemíirica cachàinicáiná cáuli ipùaca ìwali. ¹⁴Yá capíraléeri cáli icacanáacawa chènuníise càide iyúwa wáluma icacanácaalíwa. Néese iwawanàacawa abéemàalé,

abéemà néese nacái càide iyúwa cuyàluta ibáiná iwawanàacaalíwa. Yá canáca capìraléeri cálímica. Yá macái dúli manuínaméeyéi, macáita nacái iwàwata nachacàacawa nàyatcatái íichawa. ¹⁵Néese macáita èeri mìnánai nabàacawa íba yéecalìcubàa, íba isabàlìcubàa nacái. Macáita nabàacawa, níái èeri mìnánai icuèrinánáica, nía nacái wenàiwica iiwacanánáica, nía nacái úwi iiwacanánáica, nía nacái càasuýyéica, nía nacái cachàiníyéica úwica, macáita èeri mìnánai canánama, nía nacái íibaidéeyéica mawènìiri iyú áibanái irí, nía nacái yèepuníiyéica máiwacalináwaca. ¹⁶⁻¹⁷Yá náimaca manuínaméeyéi dúli irí, manuínaméeyéi íba irí nacái: “iPicaláacuéra wáinatabàa, pibàacuér wía ituí iicha, yái yáawinéericawa yàalubáisi íinata, iicha nacái Cordero yàasu yùuwichàacáisi ibànuèripináca wàwali! Idéca yàanàaca wéenáiwaná nàuwichàidacatáipináta wía, yá canácata wéená yáaliméeri iidenìaca nàasu yùuwichàacáisica”, cài náimaca.

Los señalados de las tribus de Israel

7 ¹Idécanáamíté nuicáca cài, yá nuicácaté áiba yéenáiwanásí nacáiri, yá nuicáca báinúaca ángel ibàluèyéicawa chènuniré, iwicáubàa yái èeriquéi macáirica. Yá náibàaca macái cáuli ipíchaná cáuli ipùaca cálí ìwali, manuíri úni ìwali nacái, àicunái ìwali nacái canánama. ²Néeseté nuicáca áiba ángel imichàacawa cálí finatáise èeri imusúacatáisecawa. Yá ángel idèniaca cáuri Dios yàasu néenáiwanápiná. Angel icàlidaca nalíni cachàiníri iyú, níái báinúaca ángel Dios yèeyéicaté ichàinipiná nàuwichàidacaténá cálí, manuíri úni nacái. Yá íimaca nalí: ³“iPicácué piùwichàida cálí, manuíri úni nacái, àicunái nacái càmicaalícá wachanàida Dios yàasu néenáiwanápiná napùdàlìcu, níái Wacuèriná Dios yàasu wenàiwica íibaidéeyéica irípiná!” cài íimaca yái ángelca.

⁴Néese nuémìaca càisimalénácaalí nía idènièyéica Dios yàasu néenáiwanápiná napùdàlìcu. Namanùbaca nàyaca ciento cuarenta y cuatro mil namanùbaca israelitanái, nèewíise macáita israelita yàawiríánáica. ⁵Doce mil namanùbaca Judá itaquénainámi idènièyéica Dios yàasu néenáiwanápiná napùdàlìcu. Càita nacái doce mil namanùbaca Rubén itaquénainámi. Càita nacái doce mil namanùbaca Gad itaquénainámi. ⁶Càita nacái doce mil namanùbaca Aser itaquénainámi. Càita nacái doce mil namanùbaca Neftalí itaquénainámi. Càita nacái doce mil namanùbaca Manasés itaquénainámi. ⁷Càita nacái doce mil namanùbaca Simeón itaquénainámi. Càita nacái doce mil namanùbaca Leví itaquénainámi. Càita nacái doce mil namanùbaca

Isacar itaquénainámi. ⁸Càita nacái doce mil namanùbaca Zabulón itaquénainámi. Càita nacái doce mil José itaquénainámi. Càita nacái doce mil namanùbaca Benjamín itaquénainámi.

La multitud vestida de blanco

⁹Idécanáamíté nuicáca cài, yá nuicáca áiba yéenáwanási nacáiri, péemìacué cayába, yá nuicáca chínamái wenàiwica canáca yáaliméeri iputàaca nía, macái íiwitáaná cáli néeseyéi yéenáca, macái yàawiría yéená nacái, macái wenàiwica íiwitáaná yéená nacái, macái itàaníiyéica áiba tàacáisi iyú íiwitáaná yéená nacái. Yá nabàlùacawa yàalubáisi íipunita, Cordero íipunita nacái. Nadènìaca cáaléeri nanáawani cabalèeriwa. Nadènìa wisìri nacáiri ibáiná nacáapi irìcuwa. ¹⁰Macáita náimaca cachàinfiri iyú:

“iWacuériná Dios, yái yáawinéericawa yàalubáisi íinata,
Cordero nacái, nadéca nawasàaca wía Dios yàasu
yùuwichàacáisi íicha!” cài náimaca.

¹¹Néese macáita ángel ibàluèyéicawa yàalubáisi itéese, nacuérinánái itéese nacái, báinúaca cáuyéi ángel itéese nacái, náuwàa nalìacawa nanùmáawawa yàalubáisi íipunita nàacaténá Dios icàaluíniná. ¹²Yá náimaca:

“iBáisíta, amén! iWacàlidacué Wacuériná Dios iináwaná
ìwaliwa cayábéericani, wàacué nacái icàaluíniná!
iMáiní cáalíacáica Wacuériná Dios, wàacué irí cayábéeri,
cáimiétaquéeri iyúcué waicácani, máiníiri cachàinica
íiwitáise càiripináta èeri càmíiri imáalàawa! iBáisíta, amén!”
cài náimaca.

¹³Néeseté abéeri néená níái nacuérinánáica isutáca yéemìawa núa. Yá íimaca nulí: “¿Píalíasica cawinácaalí níái idèniyéica cáaléeri nanáawani cabalèeriwa, síisáanácaalí nacái nàanà?” cài íimaca nulí. ¹⁴Néese núumaca irí: “Càmita núalíawa. Pimàni nulí cayábéeri, picàlida nulíni”, núumaca irí. Néese íimaca nulí: “Nadéca namusúacawa manuíri yùuwichàacáisi íicha. Dios idéca imàacaca iwàwawa nabáyawaná íicha, neebáidacáiná Cordero itàacái, yái Cordero yéetéericatéwa nabáyawaná ìwalíise.

¹⁵“Iná yéewa nàyaca Dios yàasu yàalubáisi íipunita. Náibaida
irípiná tayıyapinama, èeríapinama nacái yàasu templo
chènuníiséeri irìcu. Yái yáawinéericawa yàalubáisi íinata
iyaca náapicha icùacaténá nía.

- ¹⁶ Càmita quirínama máapica nía, càmita quirínama macàla nawàwa nacái. Càmita èeri yeemá níawa. Uuléeri nacáiwa càmita físa nía quirínama.
- ¹⁷ Yái Cordero iyéerica yàalubáisi íipunita icùapiná níawa càide iyúwa pastor icùacaalí ipìranáí ovejawa caininéeri iyú. Yá Cordero imàacaca nàiraca úni yèerica nacáuca càmíiri imáalàawa. Dios nacái itunúapiná náicha natuýyáa”, cài fíimaca nulí.

El séptimo sello y el incensario de oro

8 ¹Néese nuicácaté Cordero iwasàaca cuyàluta íichani, yái sietená namanùbaca nadacùanácani, yá masànaca macáita chènuniré cawàwanáta media hora. ²Néese nuicáca siete namanùbaca ángel ibàluèyéicawa Dios íipunita. Yàaca nalí siete namanùbaca trompeta. ³Néese áiba ángel yàanàaca. Idèniaca quichái yàalu oro yáawamíirica. Yá ángel ibàluacawa altar íipunita. Nàaca irí manùba pumèníiri isàni. Yèewiadaca pumèníiri isàni nèewi níái nasutáanáca Dios íicha, macáita Dios yàasu wenàiwicaca. Néese ángel yeemáca pumèníiri isàni altar íinata, yái altar oro yáawamíirica ibàluèricawa yàalubáisi íipunita. ⁴Càita pumèníiri íisalená imichàacawa ángel icáapi íicha chènuniré Dios íipunita, yáapicha yái nasutáanáca Dios íicha, níái Dios yàasu wenàiwicaca. ⁵Néese ángel yeedáca quichái yàaluca, yá ipuníadaca yàalu quichái iyú altar íinatáiséeri quicháica. Néese ángel yúucaca quichái yàalu chènuniise cáli íinaltépiná. Yá nuémìaca madécaná énu isàna, madécaná tàacáisi nacái. Nuicáca madécaná énu icàncaca mèlumèluwaca. Cáli nacái icusúacawa.

Las trompetas

⁶Néese níái siete namanùbaca ángel idènièyéica siete namanùbaca trompeta nabàlùacawa napùliacaténá nàasu trompetawa.

⁷Yái idàbáanéerica ángel ipùliaca yàasu trompetawa. Yá granizo íba nacáiyéi yúuwàacawa cáli íinalté quichái yáapicha yèewièricawa irái iyú. Yá yeemáca madécaná cáli. Macái néená níái másibéeyéica cálida, abéeri néená yeemácawa. Yeemáca nacái manùbéeyéi àicu. Macái néená níái másibéeyéica àicu, abéeri néená yeemácawa. Yeemáca nacáiwa macáita masicái iyéerica cáli íinata.

⁸Néese pucháibáaná ángel ipùliaca yàasu trompetawa. Yá áiba wawàsi yúuwàacawa manuíri úni yáaculé, yái wawàsi manuírica

dúli nacáiri iicácanáwa, yeeméericawa quichái iyú. ⁹Néese madécaná manuíri úni nachacamàacawa irái iyú. Macái néená níái másibéeyéica manuíri única, abéeri néená ichacamàacawa irái iyú. Manùbéeyéi néetácawa iyéeyéica manuíri úni yáaculé. Ata alénácaalí manuíri úni ichacamàacawa irái iyú, yá macáita néetácawa iyéeyéica úni yáaculé, càita nacái manùbéeyéi nave imáalàacawa, lancha nacáiyéica yéeyéicawa úni yáacubàa. Macái néená níái másibéeyéica naveca, abéeri néená imáalàacawa náicha.

¹⁰Néese másibáaná ángel ipùliaca yàasu trompetawa. Yá manuíri dùlupùta nacáiri yúuwàacawa chènuníise yeeméericawa cachàiníri quichái iyú. Yá dùlupùta nacáiri yúuwàacawa madécaná inanába yáaculé, únibàa nacái, úni imusúacataisecawa cáli irìcuíse nacái. ¹¹Yá dùlupùta íipidenéeri Ipisíiri. Yá macái néená níái másibéeyéica única, abéeri néená ichacamàacawa ipisíiri iyú. Yá madécaná wenàiwica néetácawa úni iyú, ipisíiricáináni.

¹²Néese báinúacáaná ángel ipùliaca yàasu trompetawa. Yá imáalàacawa másibáaná néená èeri icamalánáca, másibáaná yéená nacái quéeri icamalánáca, másibáaná néená nacái níái dùlupùta nacamalánáca. Càita catáca másibáaná néená nacamalánáca. Càmita nacái nacàna másibáaná néená èeríapi, táiyápi nacái.

¹³Néeseté nuicáidaca néré, yá nuémìaca áiba áwa nacáiri imáidaca cachàiníri iyú idècunitàacá yáalanícawa cáli iwicáubàa machacànita. Yá fímaca: “¡Máinícué piùwichàapináacawa, píacué èeri mìnánáica báawéeyéica íwitáise, casànapinácaalí áiba trompeta mamáalàacata, áiba másiba ángel ipùliyéipináca mesúnamáital!” cài íimaca.

9 ¹Néeseté nuémìaca cinconá imanùbaca ángel ipùliaca yàasu trompetawa. Yá nuicáca áiba ángel dùlupùta nacáiri iicácanáwa iricuèricatéwa chènuníise cáli fínatalépiná. Nàaca irí llave yàacùacaténá utàwi inùma yái máinírica depuíwaca. ²Néese ángel yàacùaca utàwi inùma máinírica depuíwaca. Yá ísa imichàacawa utàwi inùma iricuíse càide iyúwa yùucanìasi físalená. Yái ísa utàwi irìcuíséerica catáca imànica èeri icamaláná, macái cáuli nacái. ³Néese wirìichu nacáiyéi namusúacawa ísa yèewíise, yá nàacawa cáli fínatabàa. Níái wirìichu nacáiyéica nadèniaca náwiwa náucacaténá wenàiwica càide iyúwa chália yúucáaná wía. ⁴Iwàwacutápiná càmita nàuwichàida masicái idàwinèericawa cáli fínata, macái bàncalé nacái, macái àicu nacái canánama. Abéta iwàwacutápiná nàuwichàidaca wenàiwica canéeyéica

irí Dios íipidená napùdàlicu. ⁵Iwàwacutápiná nàuwichàidaca wenàiwica cinco imanùbaca quéeripiná, càmita quéwa ibatàa wirìichu inúaca wenàiwica. Yái icáicha cáiwica wenàiwica iríni càide iyúwa chália yúucáaná wía.

⁶Néenialípiná wenàiwica nacutáca néetácaténawa quéwa càmita náalimápiná néetácawa. Máiñí nawàwapiná néetácawa, quéwa yéetácáisi càmííripiná íibàa nía.

⁷Níái wirìichu càica níade iyúwa caballonái úwináí ichùnièyéica namànicaténá ùwicái. Nadènìa corona oro yáawamírí náiwita iwalíwa. Wirìichunái càiyéi inànide iyúwa wenàiwica inàni. ⁸Nadènìaca nacái náiwita ibáináwa càide iyúwa inanái íiwita ibáiná. Nadènìa nacái nayéiwa càide iyúwa león cháwi nacáiri iyéi. ⁹Nadènìaca náimamiwa càide iyúwa hierro nàucutalícuwa, ipíchaná áibanái isutàaca nía. Casànaca nàanabái idècunitàacá náalanícawa càide iyúwa wéemianá manùbéeyéi caballo yàabàli isàna ipìacawa itéeyéica madécaná carro ùwicái nérépiná. ¹⁰Nadènìaca nacái nasípiwa càide iyúwa chália íiwi. Náwi idènièrica icáichawa yùuwichàidacaténá wenàiwica cinco quéeripiná. ¹¹Níái wirìichu nadènìaca náiwacaliwa, yái ángel icuèrica utàwi máinírica depuíwaca. Angel íipidená Abadón hebreo itàacái iyú, Apolión griego itàacái iyú, íimáanáca “Imáalàidéeri wía”.

¹²Yácata idàbáanéeri yùuwichàacáisi manuírica yàanèeripináca èeri mìnánai ìwali. Péemiacué cayába, nàyaca pucháiba yùuwichàacáisi mamáalàacata yàanèeyéipiná mesúnamáita.

¹³Néese seisná ángel ipùlìaca yàasu trompetawa. Yá nuémìacaté tàacáisi imusuéricawa nèewíise níái altar iculuwí báinúaca, yái altar oro yáawamírica, iyéerica Dios íipunita. ¹⁴Yái tàacáisi íimaca seisná ángel irí ipùlìèrica yàasu trompetawa: “Piwasàa báinúaca ángel idacuèyéicawa manuíri inanába néenibàa íipidenéeri Eufrates”, cài íimaca. ¹⁵Yá iwasàaca báinúaca ángel nanúacaténá madécaná èeri mìnánai. Macái néená níái másibéeyéica wenàiwicaca abéeri néená yéetápináncawa náicha. Níái báinúaca ángelca Dios idacùacaté nía iwasàacaténá nía áiba èeripiná. Abéerita Dios yáaliéricawa càinácaalí horapiná, èeripiná nacái, quéeripiná nacái. ¹⁶Nuémìaca càisimalénácaalí úwináí níái yèeyéipináncawa caballo íinata. Nàacawa doscientos millones namanùbaca úwináica.

¹⁷Nuicáca cài níái caballoca yéenáwanási nacáiri irìcuíse. Níái yèeyéicawa caballo íinata nadènìaca nabàle dàaléeriwa nàucutabàawa, yái dàaléeri bàlesica quíréeri, capìraléeri nacái, éewéeri nacái.

Caballonái nadèniàca náiwitawa càide iyúwa león cháwi nacáiri íiwita. Imusúacawa caballonái inùmalícuíse: quichái, ísa nacái, azufre nacái, yái éewéeri íba yeeméericawa máiní ùuléeri iyú. ¹⁸ Yásí madécaná èeri mìnánái néetápináwa, iyú yái imusuéricawa caballonái inùmalícuíse, yái quichái, ísa nacái, azufre nacái. ¹⁹ Níái caballoca nadèniàca nachàiniwa nanùma iricuísева, nasípi néeni nacáiwá. Nasípi ipùata càiri iicácanawade iyúwa àapi íiwita. Nasípi iyúwa nanúapiná wenàiwica.

²⁰ Quéwa níái wenàiwicaca iyéeyéicáwaca mamáalàacata, càmíiyéicáwaca caballonái inúaca, càmita nawènúadapiná náiwitáisewa fícha yái báawérica namànírica. Càmita nayamáida nàaca demonio icàaluíniná, ídolo icàaluíniná nacái, yái cuwainái yéenáiwana oroírica, platéeri nacái, broncéeri nacái, íbéeri nacái, àicuíri nacái. Níara ídoloca càmita nálimá naicáca, càmita nacái néemìa, càmita nacái nèepuníwa. ²¹ Càmita èeri mìnánái iwènúada íiwitáisewa fícha yái nanúanáca wenàiwica, namànínáca nacái namàliyéidewa, nayeedùaná nacái, naimáaná nacái áiba yáapicha càmfichúaca náinusíwa, càmírica nacái nanìrisíwa.

El ángel con el rollito escrito

10 ¹ Néeseté nuicáca áiba cachàiníiri ángel iricuérpicawa chènuníise. Yá yéepuèriwa acalèe iyú, idèniàca àrawàli íiwita itéesebàawa. Inàni icànaca càide iyúwa èeri icànanáaná. Càiri icàwade iyúwa waicáaná quichái. ² Idèniàca cuyàluta icáapi iricuwa, abéeri cuyàluta achúméríina yàacùacanéerica. Yá ángel ibàlùadaca yàabàli yéewápuwáisewa manuíri úni yáaculé. Yá ibàlùadaca abéemàa yàabàli apáuwáisewa chuítaliré. ³ Néese imáidaca cachàiníiri iyú càide iyúwa león cháwi nacáiri íchacaalí. Idécanáami imáidaca, yá siete namanùbaca énu natàaníca nasàna iyúwa. ⁴ Idécanáami casànaca énunái, yá nuínáidacawa nutànanápináté énunái itàacái, quéwa nuémìaca tàacáisi chènuníiséeri. Yá fíimaca nulí: “Pibàa tàacáisi áibanái fícha, yái tàacáisi siete namanùbaca énu náiméerica ìwali. Picá pitànàa yái náiméerica ìwali”, cài fíimaca nulí.

⁵ Néese yái ángel nuiquéerica ibàluèricawa manuíri úni yáaculé, chuítaliré nacái, yá imichàidaca icáapi yéewápuwáisewa chènuniré. ⁶ Yá icàlidaca Dios yàasu tàacáisi cámiétacanéeri iyú, yái Dios iyéerica càiripináta èeri càmíiri imáalàawa, yái idàbéericate capíraléeri cáli, nía nacái chènuníiséeyéi cáli, nía nacái iyéeyéica chái èeri

irìcu, manuíri úni nacái, nía nacái iyéeyéica úni yáaculé. Yá íimaca: “Càmita quirínama Dios idècunìawa. ⁷Yá yàanàapinácalí sietená ángel yéenáiwana idàbacatáipináta ipùllaca yàasu trompetawa, yásí Dios imáalàidapiná imànicani, yái ibèericaté wenàiwicanái íicha, càide iyúwa icàlidáanáté yàasu wenàiwicanái iríwa, níái profetaca”, cài íimaca.

⁸Néeseté nuémìaca àniwani yái tàacáisi chènuníisérera. Itàaníca núapicha àniwa, íimaca nulí: “Pìa peedáca cuyàluta yàacùacanéerera icáapirìcu yái ángel ibàluèricawa manuíri úni yáaculé, chuitaliré nacái”, cài íimaca nulí. ⁹Néese nùacawa ángel yàatalé, yá nusutáca íichani yái cuyàluta achúmérerinaca. Yá yàaca nulíni. Iimaca nulí: “Peedáni, piyáani. Idècunitàacá piyáacani, yá puchichacani pinùma irìcu càide iyúwa mába ituní, quéwa piyapicúa irìcu, yásí ipísícani”, íimaca nulí.

¹⁰Néese nuedáca achúméreriina cuyàluta ángel icáapi irìcuíse. Yá tuyáacani. Puchichacani nunùma irìcu, quéwa idécanáami nuwetúacani, yá ipísícani nudèerìcuíse. ¹¹Néese náimaca nulí: “Iwàwacutá picàlidaca tàacáisi àniwa Dios inùmalícuíse manùbéeyéi wenàiwica ìwali, manùbéeyéi cáli néeseyéi ìwali nacái, nàwali nacái itàaníiyéica áiba tàacáisi iyú, nacuèrinánái ìwali nacái”, náimaca nulí.

Los dos testigos

11 ¹Néeseté nàaca nulí cáláeri metro sitùa nacáiri. Yá nuémìacaté tàacáisisímérera nulí: “Aquilé, píalimáida Dios yàasu templo, nasutácàalu Dios íicha; píalimáida altar nacái, càisimaléná metrocalí nadènìaca. Piputàa nacái càisimalénácalí wenàiwica yèeyéica Dios icàaluíniná néenibàa. ²Picá quéwa píalimáida templo ibàacháwalená, néese pimàacani. Nadéca nàaca templo ibàacháwalená càmíiyéi judío irí. Yá nabawàidapináni nàabàli yáapiréwa yái yàcalé mabáyawanéerera Jerusalén iyacàlená, idècunitàacá nacùapinácani cuarenta y dos quéeriwa. ³Yá nubànùapiná pucháiba nùasu wenàiwicawa nacàlidacaténá nutàacái nunùmalícuíse mil doscientos sesenta èeri. Nadènìapiná nabàlewa cùulíiri wáluma cácuíri, iyúwa nabàle iyáaná níái íicháaníiyéica yéetéeyéimiwa ìwali”, íimaca nulí.

⁴Níái pucháiba icàlidéeyéipináca tàacáisisí Dios inùmalícuíse, níacata pucháiba olivo yéetaná, níacata nacái pucháiba lámpara ibàluèyéicawa Dios íipunita, yái icuèrica canánama. ⁵Aibacaalí iwàwa imànicana nalí báawéeri níái pucháibaca, yásí quichái imusúacawa nanùmalícuíse, níái pucháibaca, yá neemápináca macáita nàuwidenáíwa. Càita

iwàwacutá yéetácawa cawinácaalí iwàwéerica imànica nalí báawéeri.
 6 Níái pucháiba nadènìapiná nachàiniwa nabàlìacaténá capìraléeri
 cáli ipíchaná unía yúuwàacawa néenialípiná idècunitàacá nacàlidaca
 tàacáisi Dios inùmalicuíse. Nadènìa nachàiniwa nacái nawènùadacaténá
 úni irái iyú. Yá náalimá nabànùaca macái íiwitáaná yùuwichàacáisica
 cáli ìwali iyúwata nawàwáaná.

7 Néese idécanáami namáalàidaca nacàlidaca tàacáisi Dios inùmalicuíse,
 yásí caluéri cuwèesi imusuéripináacawa utàwi depuíwéeri irìcuíse
 imànipiná ùwicái náipunita. Imawèniadapiná níawa, yásí inúaca nía.
 8 Yá nachéecami irìapináwa carretera irìcubàa manuíri yàcalé irìcu,
 Jerusalén iyacàlená, áibanáimi itàtàacatalécaté Náiwacali cruz ìwali.
 Espíritu Santo imàacaca wáalíacawa Jerusalén iyacàlená mìnánai
 nàyaca càide iyúwaté Sodoma iyacàlená mìnánáimi iyáanáté, iyúwa
 nacái Egipto yàasu cáli néeséeyéi iyáaná. 9 Néese másiba èeri y
 mediopiná manùbéeyéi wenàiwica macái cáli néeséeyéi naicáidapiná
 nachéecami irí, níái icàlidéeyéica tàacáisi Dios inùmalicuíse. Càmita
 nabatàapiná áibanái ibàliaca nía. 10 Casíimáipináca èeri mìnánai iwàwa
 néetácanáamiwa níái icàlidéeyéimica. Casíimáica èeri mìnánai iwàwa
 íná nàapiná nalíwáaca cawènífiri, níacainá pucháiba profetamica
 yùuwichàidaca èeri mìnánai.

11 Quéwa másiba èeri y medio idénáami, yásí Dios icáucàidapiná
 nía àniwa, yásí namichàapiná nabàlùacawa, yá mání cálupináca èeri
 mìnánai iicáca níái pucháibaca. 12 Néese néemìapiná cachàiníiri tàacáisi
 chènuníisérifica. Yá íimapiná pucháiba irí: “iPimichàacuéra síisaara!”
 càipiná íimaca nalí. Yásí namichàapináacawa chènuniré acalèe yèewiré
 nàuwidenái yèewíisewa. 13 Yáta cáli icusúapináwa mání cachàiníiri
 iyú Jerusalén iyacàlená néenibàa, yá manùbéeyéi capìi náuwàapináwa.
 Macái néená níái diéyéica capìica, abéeri néená yúuwàapináwa. Yá
 siete mil namanùbaca Jerusalén iyacàlená mìnánai néetápináwa cáli
 icusúacái iyú. Yá mání cálupináca wenàiwica iyéeyéica mamáalàacata.
 Yá nàapiná Dios icàaluíniná yái iyéerica chènuniré.

14 Yácata pucháíbáaná yùuwichàacáisi manuíri yàanèeripináca
 èeri mìnánai ìwali, quéwa yàanàapiná caquialéta yáara másibáaná
 yùuwichàacáisica.

La séptima trompeta

15 Néese sietená ángel ipùliaca yàasu trompetawa, yáté nuémìaca
 cachàiníiri tàacáisi chènuniré. Yá náimaca:

“Wáiwacali Dios icùapiná macái èeri mìnanái Cristo yáapichawa, yái Cristo Dios imàquéerica icùaca canánama. Yá icùaca macáita càiripináta, èeri càmíiri imáalàawa”, cài náimaca.

¹⁶Néese veinticuatro namanùbaca nacuérinánái yáawinéeyéicawa yàalubái íinatawa Dios iipunita náuwàa naliacawa nanùmáawawa Dios irí nàacaténá icàaluíniná. ¹⁷Yá náimaca:

“Wàaca pirí cayábéeri, pía Wáiwacali Dios cachàinírica náicha canánama, pía iyéericaté báaluité, iyéerica nacái siùcade, iyéeripiná càiripináta. Wàaca pirí cayábéeri cachàinicáiná píwitáise. Pidéca pidàbaca picùaca macáita.

¹⁸Calúaca píapicha níái èeri mìnanáica, quéwa báawaca piicáca yái namànífirica. Idéca yàanàaca néenáwaná piùwichàidacatáipináta yéetéeyéimiwa báawéeyéi íwitáise, piacaténá nacái cawènfiri nalí, níái íibaideeyéica pirípiná, nía nacái profeta icàlidéeyéica tàacáisi pinùmalícuise, nía nacái pìasu wenàiwicaca, nía nacái yéeyéica picàaluíniná, súmanái nacái, béyéi nacái. Idéca yàanàaca néenáwaná pimáalàidacatáipináta macáita cawinácaalí báawéeyéica imànica èeri mìnanái íwitáise”, cài náimaca.

¹⁹Néeseté nuicáca Dios yàasu templo chènuníséeri yàacùacawa, yá naicáca Dios yàasu yàalusi nacáiri templo irícuírica, yái yàalusica imàquéerica nawàwalica Dios imànicaté wawàsi israelita yàawirináimi yáapicha icùanápináté nía. Néese manùba énu icànaca, néemìaca manùba tàacáisi, énu isàna manùba nacái, cálí icusúa nacáwi, granizo manuínaméeyéi íba nacáiyéi yúuwàacawa cálí íinatalé nacái.

La mujer y el dragón

12 ¹Néeseté nuicáca manuíri yéenáwanási nacáiri chènuniré, abéechúa inanái yéepuèchúawa èeri icamaláná iyú. Udèniaca quéeri ùabàli yáapiise. Udènià nacái corona uíwita ìwaliwa, abéeri corona doce namanùbaca dùlupùta iyaca ìwali. ²Idéeriuichúacáwa úái inanáica. Yá uícháaníca caiwicáiná ulíni umusúadacaténá iicá èeri. ³Néese nuicáca áiba wawàsi chènuniré, péemìacué cayába, nuicáca manuíri màanu quíiréeri quéwa. Idèniaca siete namanùbaca íwitawa, diez ichàle imanùbaca nacái. Idèniaca corona íwita ìwaliwa yáalimáwanama. ⁴Yái màanu íibàaca manùbeyéi dùlupùta isìpi iyúwa. Yúucaca nía cálí íinalépiná. Macái néená níái másibéeyéica dùlupùtaca,

abéeri néená icaláacawa cáli íinatalé. Yái màanuca ibàlùacawa inanái íipunita. Màanu icùaca iyáacaténá uìri idécanacáita imusúacawa. ⁵Uái inanái umusúadaca iicá èeri yái asiali icuèripináca macái èeri mìnánai cachàiníiri iyú. Néeseta quéwa Dios yeedáca uìri chènuniré, íimáanáca Wáiwacali, yá Dios itéca yàataléwani yàalubái íinataléwa. ⁶Uái inanái upiacawa manacúali yùuculé, chuíri cáli nérépiná, canácatlé wenàiwica. Aléera iyaca ulí ùyacatalépiná, Dios ichùnièricaté ulípiná. Néré nàapiná uyáapináwa mil doscientos sesenta èeripiná.

⁷⁻⁸Néese nuicáca namànica ùwicái chènuniré. Yái ángel íiwacaliná íipidenéeri Miguel, yàasu ángelnái nacái namànica ùwicái màanu íipunita. Yái màanuca, nía nacái yàasu ángelnáica, namànica ùwicái Miguelnái íipunita, quéwa Miguelnái imawènìadaca nía, íná màanunái càmita quirínama náalimá nàyaca chènuniré. ⁹Càita náucacani chènuníise yái manuíri màanuca, yái bàaluiteeri àapica íipidenéeri Diablo, íimáanáca “Icháawàidéeri waináwaná ìwali”, íipidenéeri nacái Satanás, íimáanáca “Wàuwidesàiri”, yái ichìwáidéerica macái èeri mìnánai. Yácata náuquéeri chènuníise cáli íinatalépiná, yàasu ángelnái nacái náucacawa yáapicha chènuníise.

¹⁰Néese nuémìaca cachàiníiri tàacáisi chènuníise. Yá íimaca:

“Wacuèriná Dios idéca iwasàaca wía. Dios idéca yáasáidaca íiwitáise cachàiníiriwa icùacaténá macáita. Dios imàacapiná Cristo icùaca yáapicha macáita, yái Cristo Dios ibànuèricaté. Idéca Wàuwidesàiri yúucacawa chènuníise, yái icháawàidéerica wéenánai iináwaná ìwali, icháawàidéerica naináwaná ìwali Wacuèriná Dios irí èerípinama, tayıyápinama nacái, icháawàaca naináwaná ìwali.

¹¹Wéenánai nadéca namawènìadaca Wàuwidesàiri neebáidacáiná Cordero itàacái, yái Cordero yéetéericatéwa wáichawalíná, nacàlidacáiná nacái naináwaná ìwaliwa Jesucristo yàasunáica nía, càmicáiná nacái nawènúadaca náwitáisewa Jesucristo íicha éwita áibanái inúacáaníta nía.

¹²iCasíímáicué piwàwawa, píacué iyéeyéica chènuniré! iQuéwa píacué èeri mìnánáica, máinícué piùwichàapináacawa, yácáiná Diablo icháawàidéerica waináwaná ìwali, idéca iricùacawa chènuníise piatalécué máiníiri calúaca íiwitáise, yáalíacáináwa iyaca irí maléená èeri!” cài náimaca.

¹³Néese yái màanuca yáalíacáináwa náucacaténi chènuníise cáli íinatalé, yá ipiacawa úami úámi inanái imusúadéechúaca iicá

èeri. ¹⁴Quéwa nàaca ulí pucháiba ùanabáipiná manuínaméyéi úái inanáica, càide iyúwa áwa yàanabái, yéewanápiná úalacawa màanu íicha chuìri cálí nérépiná, canáctalé wenàiwica alé ùyacatalépiná, nàacatalépiná uyáapiná másiba camuí y medio piná. ¹⁵Yá màanu imusúadaca úni inùmalicuísева inanái yáamiwáisepiná, càide iyúwa inanába, isicùmáidacaténá úa yéesacái iyú, úái inanáica. ¹⁶Cálita quéwa iyúudàaca úa, yá yàacùacawa inùmasi nacáiri cálí yèewiré iwgetúacaténá inanába màanu imusúadéerica inùmalicuísева. ¹⁷Néese mání calúaca yái màanuca inanái yáapicha. Yá yàacawa imànicaténá úwi náipunita níái uénibeca áibanái, yeebáidéeyéica càide iyúwa Dios ichùulìaná nía, icàlidéeyéica nacái naináwaná ìwaliwa Jesús yàasunáica nía.

Los dos monstruos

13 ¹Néeseté nuicáca màanu ibàlùacawa manuíri úni icàinalená íinata, yá nuicáca cachàiníiri cuwèesi caluéri nacái imusúacawa manuíri úniácuíse. Yái cuwèesi idènìaca siete namanùbaca íiwitawa, diez namanùbaca nacái ichàle. Idènìaca corona ichàle ìwaliwa yáalimáwanama. Macái íiwita imanùbaca idènìaca íipidenáwa itàaníiyéica casaquèeri iyú Dios ìwali, icàlidéeyéica Dioscasa yái cuwèesica. ²Yái cuwèesi càiride iyúwa cháwi iicácanáwa. Idènìaca yàabàliwa càide iyúwa sálu yàabàli. Idènìaca nacái inùmawa càide iyúwa león cháwi quíréeri nacáiri. Néese màanu imàacaca íiwitáise cachàiníiriwa cuwèesi irí, yéewacaténá caluéri cuwèesi ichùulìaca manùbeyéi wenàiwica cachàiníiri iyú. ³Abéeri néená níái caluéri cuwèesi íiwitaca idènìaca icháuná báawéeriwa imàaqueeritaté íiwita yéetácawa, quéwa cháunási ichùniacawa, yá íiwita icáucàacawa àniwa. Yá macáita èeri mìnánái mání náináidacawa naicáidaca caluéri cuwèesi irí, neebáida nacái càide iyúwa ichùulianá nía. ⁴Yá wenàiwica nàaca màanu icàaluíniná yácainá màanu imàacaca caluéri cuwèesi icùaca èeri mìnánái. Nàaca nacái cuwèesi icàaluíniná. Náimaca: "Mání cachàiníiri náicha canánama yái caluéri cuwèesica. iCanácata yáaliméerica ipéliacani!" cài náimaca.

⁵Màanu imàaca nacái canùmaséecani, yái caluéri cuwèesica, itàanícaténá casaquèeri iyú Dios ìwali. Yá imàacaca cuwèesi ichùuliaca èeri mìnánái cachàiníiri iyú cuarenta y dos quéeri. ⁶Cuwèesi itàaníca casaquèeri iyú Dios ìwali, itàaníca nacái báawéeri iyú Dios íipidená ìwali, itàaníca nacái báawéeri iyú Dios ìyacàle ìwali, nàwali nacái níái

lyéeyéica chènuniré. ⁷Màanu imàaca nacái caluéri cuwëesi imànica úwi Dios yàasu wenàiwicanái íipunita. Yá cuwëesi imawènìadaca nía. Màanu imàacaca cuwëesi ichùuliaca macái èeri mìnánái. ⁸Macái èeri mìnánái nàapiná caluéri cuwëesi icàaluíniná, cawinácaalí càmíiyéica idènìa íipidená ichanèericawa Cordero yàasu cuyàluta irícu èeri ipíchawáiseté, yái cuyàluta idènièrica náipidená macái wenàiwicaca Cordero yéeyéica icáuca càmíiri imáalàawa, yái Cordero nanuéricaté. ⁹Càuwíiyéicalícué pía, péemìacué cayába yái tàacáisi núuméeripinácué pirí:

¹⁰ “Iwàwacutácaalícué náibàaca pía, yásí náibàacué píawa; iwàwacutácaalícué nanúaca pía espada machete nacáiri iyú, yásí nanúacué pía espada iyúwa”, càicué núumaca pirí.

Iná iwàwacutácué piideniacá piùwichàanáwa matuíbanáiri iyú, peebáidacué mamáalàacata, píacué Dios yàasu wenàiwicaca.

¹¹Néese nuicáca áiba caluéri cuwëesi imusúacawa calí irícuíse. Idènìaca pucháiba ichàlewa càide iyúwa oveja ichàle, quéwa itàaníirica càide iyúwa màanu itàaníiná. ¹²Idènìaca íiwitáise cachàiníiriwa imànicaténá macáita càide iyúwa idàbáanéeri cuwëesi imànniná idècunitàacá iyaca caluéri cuwëesi yáapicha. Yá ichùuliaca macáita èeri mìnánái nàaca idàbáanéeri cuwëesi icàaluíniná, yái imichèericawa yéetácáisi íicha. ¹³Imàni yàacawa nacái madécaná yái càmíirica áiba idé imànica, ichùuliaca nacái quichái yúuwàacawa chènuníise wenàiwicanái iicápiná. ¹⁴Yái idàbáanéeri caluéri cuwëesi imàacaca pucháibáaná cuwëesi imànica yáapicha yái càmíirica wenàiwica idé imànica, ichìwáidacaténá èeri mìnánái. Yá pucháibáaná cuwëesi ichùuliaca namànica caluéri cuwëesi yéenáiwana yái idàbáanéerica cuwëesica idènièrica icháunáwa espada machete nacáiri yáami quéwa iyaca quiríta, cáucani. ¹⁵Namàacaca pucháibáaná cuwëesi yàaca idàbáanéeri cuwëesi yéenáiwana icáucapiná. Yá ichàiniadaca yéenáiwana yéewanápiná itàaníca, ichùuliacaténá nacái nanúaca macái wenàiwica càmíiyéica yàa icàaluíniná, yái idàbáanéerica cuwëesi yéenáiwana. ¹⁶Ichùuliaca nacái natànàanápiná cuwëesi yéenáiwana macái wenàiwica icáapi yéewápuwáise iwali, càmicaalí nacáapi, néese napùdàlìcu áibata, macái sùmanái, béyéi nacái, càasuyéi nacái, catúulécanéeyéi nacái, nía nacái yèepuníiyéicawa máiwacalináwaca, nía nacái íibaidéeyéica mawènìiri iyú áibanái irí. ¹⁷Iná canáca yáaliméeri iwèniaca, iwéndáanápiná nacái canácaalí irí yái cuwëesi yéenáiwana, yái cuwëesi íipidenáca, càmicaalí íipidená, néese íipidená yàasu número áibata.

¹⁸Iná iwàwacutá cálíacáica wía. Péemìacaalícué càinácaalí iimáaná, yá iwàwacutácué píalíacawa cuwèesi yàasu número ìwali, wenàiwica yàasu númerocaináni. Yácata yái númeroca, seiscientos sesenta y seis namanùbaca.

El canto de los 144,000

14 ¹Néeseté, péemìacué cayába, nuicáca Cordero ibàlùacawa Sión yàasu díli íinata. Nàyaca yáapicha ciento cuarenta y cuatro mil namanùbaca wenàiwica catànèeyéi ipùdàlicu Cordero íipidená iyú, Yániri Dios íipidená iyú nacái. ²Néese nuémìaca manuíri tàacáisi chènuníséeri càide iyúwa wéemianá madécaná inanába isàna, cài nacáide iyúwa wéemianá cachàiníri énu isàna tiríricaalí, cài nacáide iyúwa wéemianá madécaná inuýéica yàasu arpawa namànicaténá música. ³Yá nacántàaca wàlisài canción yàalubáisi néenibàa, nàacuéssemi nacái níái báinúaca cáuyéi ángel, nacuérinánái yàacuéssemi nacái. Canáca áibanái yáaliméeri yéewáidacawa nacántàanapínáquéi canciónca, níawamita ciento cuarenta y cuatro mil namanùbaca èeri mìnánai, Dios iwasèeyéica chái èeri irícuíse. ⁴Níacata càmíiyéica iimá inanái yáapicha. Nàacawa Cordero yáapicha àta alénácaalí yàawa. Níacata Dios iwasèeyéica irípináwa càide iyúwa idàbáanéeri ofrenda èeri mìnánai yèewíise, Cordero irípiná nacái. ⁵Càmíiyéita cachìwa masacàacáiná náiwitáise.

Los mensajes de los tres ángeles

⁶Néese nuicáca áiba ángel yáalanícawa cáli iwicáubàa machacànita, idèniéri cayábéeri tàacáisi càmíiri imáalàawa icàlidacaténáni èeri mìnánai irí, macái cáli néeseyéi irí nacái, macái yàawiría irí nacái, macái wenàiwica itàaníiyéica áiba tàacáisi iyú, macái wenàiwica íiwitáaná irí nacái. ⁷Yá iimaca cachàiníri iyú: “Peebáidacué Dios itàcacái. Piàcué nacái irí cayábéeri, máinícainácué mawiénica péenáiwáná Dios icàlidacatáipináta èeri mìnánai iináwaná ìwali, yùuwichàidacaténá níá nabáyawaná ìwalíisewa. Iná piàcué Dios icàaluíniná, yái idàbéericate capíraléeri cáli, yái cálida nacái, puìwéeri úni nacái, úni càmíiri puìwa nacái”, cài iimaca.

⁸Néese áiba ángel yàacawa idàbáanéeri ángel yáamiwáise. Yá iimaca: “Idéca imáalàacawa yái manuíri yàcaléca, Babilonia iyacàlená, idéca imáalàacawa. Babilonia iyacàlená mìnánáimi náalimáidacaté macái cáli néeseyéi namàníinápiná náapicha nabáyawanáwa máiní báawéeri”, cài iimaca.

9-10 Néese áiba ángel yàacawa náamiwáise. Yá fíimaca cachàiníiri iyú: “Aibacaalí yàaca caluéri cuwèesi icàaluíniná, yéenáwanási icàaluíniná nacái, áibanáicaalí imàaca natànàaca caluéri cuwèesi íipidená napùdàlicu, nacáapi ìwali áibata, yá Dios yùuwichàidapiná níawa báawanama máiní báawéeri yùuwichàacáisi iyú. Dios yùuwichàidapiná níawa quichái ùuléeri béecaná iyú, íipidenéeri azufre, Dios yàasu ángelnái yàacuéssemi, Cordero iicápiná nacáwa. **11** Yáí quichái íisalená imichàacawa càiripináta èeri càmíiri imáalàawa, yáí quichái yùuwichàidéerica nía. Canácatáita nayamáidawa nàuwichàacái íichawa, èeríapi, tayıyápi nacái, cawinácaalí yèeyéica caluéri cuwèesi icàaluíniná, yéenáwanási icàaluíniná nacái, nía nacái imàaquéeyéica natànàaca nàwali caluéri cuwèesi íipidená”, cài fíimaca.

12 Iná iwàwacutácué cachàinica píiwitáise, píacué Dios yàasu wenàiwicaca, piidenìacaténácué piùwichàanáwa matuíbanáiri iyú, píacué yeebáidéeyéica càide iyúwa Dios ichùulianá, yeebáidéeyéica nacái Jesús itàacái.

13 Néese nuémìaca áiba tàacáisis chènuníiséeri. Yá fíimaca nulí: “Pitànàa yáí tàacáisisica: ‘Casíímáica cawinácaalí yéetéeyéipinácawa siùcáisede yeebáidéeyéica mamáalàacata Wáiwacali itàacái’, cài pitànàaca”, fíimaca yáí tàacáisisica. Néese Espíritu Santo fíimaca: “iBáisícata, casíímáica nía, nayamáidapináwa nàuwichàacái íichawa, yácainá yáí cayábéerica namàníricaté áibanái irí yàapinácawa náapicha!” cài fíimaca yáí Espíritu Santoca.

La cosecha de la tierra

14 Néeseté, péemìacué cayába, nuicácaté cabalèeri acalèe. Yá nuicáca abéeri yáawinéericawa acalèe fínata càiride iyúwa asiali iicácanáwa. Idènìaca oroíri corona íiwita ìwaliwa. Idènìa nacái macàpucuíri wisuanási yéecuacanéeri. **15** Yá áiba ángel imusúacawa Dios yàasu templo chènuníiséeri íicha, yá imáidaca cachàiníiri iyú irí yáí yáawinéericawa acalèe fínata. Iimaca irí: “Pisìaca pìasu wisuanási macàpucuíri iyúwa, peedácaténá ituíná iyacaná. Idéca yàanàaca yàasu èeri weedácaténáni, mísicaináni, yáí ituínásica iyéerica cáli fínata”, cài fíimaca. **16** Néese yáí yáawinéericawa acalèe fínata isìaca yàasu macàpucuíri wisuanási iyúwa cáli ìwalibàa, yá yeedáca ituínási cáli íicha.

17 Néese áiba ángel imusúacawa Dios yàasu templo irícuíse chènuníiséeri, idènìerica nacái macàpucuíri wisuanási yéecuacanéeri. **18** Yá áiba ángel yàacawa altar íicha, yáí ángel icuérifica quichái. Yá

imáidaca cachàiníri iyú irí yái ángel idènièrica macàpucuíri wisuanási yéecuacanéeri. Yá fíimaca irí: “Piwichùa nía pìasu wisuanási macàpucuíri iyúwa, peedá uva iyacaná abéyéeri uva yéetaná iicha iyéerica cáli fínata, quíiracáiná níái iyacanáca uvaca”, cài fíimaca. ¹⁹Néese ángel iwichùaca nía yàasu macàpucuíri wisuanási iyúwa, yá yeedáca uva iyacaná cáli iicha. Yá yúucaca uva iyacaná manuíri yàalusí iriculé napisùacatalépiná uva ituní. Yái yàalusí fíimáanáca càicanide iyúwa Dios yàasu yùuwichàacáisi, yùuwichàidacatalépináta báawéeyéi wenàiwica. ²⁰Yá napisùaca uva iyacaná méetàuculé yàcalé iicha. Yá madécaná irái imusúacawa yàalusí iicha. Yái irái yéesáidaca àta caballo yàasu freno néenibàa idepuíwaca. Trescientos namanùbaca kilómetros idècuni imusúacawa yàalusí iichawa yái iráica.

Los ángeles con las siete últimas calamidades

15 ¹Néeseté nuicáca chènuniré áiba manuíri yéenáwanási nacáiri icalùadéerica nuicáca: siete namanùbaca ángelnái idènièyéica siete namanùbaca yùuwichàacáisi manuíri. Níacata namáalàidáanáca macáita. Idécanáami siete namanùbaca yùuwichàacáisi yàanàaca èeri mìnánái ìwali, yásí imáalàacawa Dios yàasu yùuwichàacáisi chái èeri iricuírica.

²Nuicá nacái càiride iicácanáwa iyúwa manuíri úni asáiri yáaculé càide iyúwa waicáaná vidrio yèewìadéeriwa quichái yèewi. Nuicáca wenàiwica imawèniadéyéica caluéri cuwëesi, càmicáiná nàa icàaluíniná, yàasu yéenáwanási nacái. Càmita nacái namàaca natànàaca nàwali caluéri cuwëesi íipidená yàasu número. Yá nabàlùacawa idùlepi yái manuíri úni asáirica yáaculé, nadèniaca arpa Dios yèerica nalí. ³Yá nacántàaca Moisés yàasu canción, yái Dios yàasu wenàiwica íibaidéericaté Dios irípiná. Nacántàa nacái Cordero yàasu canción. Yái canción fíiméerica cài:

“¡Máiníiri cayábaca macáita yái pimànírica càmírica
wadé wamànica, pía Wacuèriná Dios, cachàiníri náicha
canánama! Píacata icuèri macáita machacàníiri iyú, báisíri
iyú nacái, pía icuèrica macái cáli néeseyéi.

⁴ Macáita nàapiná píimiétacanáwa, cálucáiná naicáca pía. Macáita nacái nàapiná pirí cayábéeriwa, pía Wáiwalicá. Píacainá abéerita mabáywawanéeri. Macái cáli néeseyéi nàanàapiná piataléwa, yá nàapináca picàaluínináwa naicácainá picùaca macáita machacàníiri iyú”, cài náimaca.

⁵Néeeseté nuicáca yàacùacawa yái templo iyéerica chènuniré, yái templo mabáyawanéeri Dios iyéerica irìcu. ⁶Yá siete namanùbaca ángel namusúacawa templo irìcuíse idènièyéica siete namanùbaca yùuwichàacáisi manuíri. Lino yáawamica nabàle masaquèeri mèlumèluíri nacái. Nadènìa nacái nàwalìabàawa cáucuíri cinturón oroíri nàucutalìcubàawa. ⁷Néese abéeri néená níái báinúaca cáuyéi ángel yàaca náalimáwanama abéechúa bacàa yáawami oroíchúata, níái siete ángelca. Níái bacàa ipuniéyéwa Dios yàasu yùuwichàacáisi iyú, yái Dios iyéerica càiripináta, èeri càmíri imáalàawa. ⁸Yái templo chènunísséerica ipuníacawa ísa iyú, imusuérícawa Dios yàatanáise, yái Dios iyéerica icamaláná mèlumèluíri irìcuwa, yái Dios máiníri cachàinica íwitáise. Yá canáca yáaliméeripiná iwàlùacawa templo irìculé àta namáalàacatalétawa níái siete namanùbaca yùuwichàacáisica siete namanùbaca ángel idènièyéica.

Las copas del castigo

16 ¹Néese nuémìaca cachàiníri tàacáisi templo irìcuíséeri, yái templo iyéerica chènuniré. Yá íimaca nalí níái siete namanùbaca ángelca: “Pìacuéwa, picasáaca yùuwichàacáisi cáli íinatalé, yái Dios yàasu yùuwichàacáisi iyéerica siete namanùbaca bacàa irìcu”, cài íimaca nalí.

²Iná idàbáanéeri ángel yàaca icasáaca yàasu bacàa íisawa cáli iwéré. Yá cacháunáca èeri minanáí idènièyéica caluéri cuwèesi yéenáwaná napùdàlicu, macái wenàiwica yèeyéica cuwèesi yàasu yéenáwanási icàaluíniná. Báawéeri cháunási imusúacawa nàwalíise, yáasaca imànica nasàni.

³Néese pucháibáaná ángel yàaca icasáaca yàasu bacàa íisawa manuíri úni yáaculé. Yá macái manuíri úni ichacamàacawa yéetáními íiranámi iyú. Yá macáita néetácawa iyéeyéica manuíri úni yáaculé.

⁴Néese másibáaná ángel yàaca icasáaca yàasu bacàa íisawa macái inanába yáaculé, macái úni yáaculé nacái, úni imusúcatáisecawa cáli irìcuíse. Yá nachacamàacawa irái iyú. ⁵Néese nuémìaca ángel yái icuèrica úni, íimaca Dios irí:

“Pidéca piùuwichàidaca nía machacàníri iyú, pía Dios
mabáyawanérica, iyéerica siùcade, iyéerica nacái bàaluité.
Cayábacata piùuwichàidaca nía.

⁶Nadéca nanúacaca pìasu wenàiwica, pìasu profetanái nacái.
Siùca pidéca piaca nàirapiná irái. Cayábacata piùuwichàidaca

nía cài, néetácaténáwa, nanúacáinátē pìasu wenàiwica”, fíimaca.

⁷ Néese nuémìa nacái áiba tàacáisi altar irícuíséeri, yá íimaca: “iBáisícata, Wacuériná Dios, cachàiníiri náicha canánama! iPídéca pimànica càide iyúwaté píimáaná! iYácata nabáyawaná iwèni! iPídéca piùwichàidaca nía machacàníiri iyú!” cài íimaca.

⁸ Néese báinúacáaná ángel yàaca icasáaca yàasu bacàa íisawa èeri ìwali. Yá yèepùacawa mání ùuléerica yái èeri icamalánáca. Yá èeri icamalánáca yeemáca wenàiwica càide iyúwa quichái yeemáaná wía. ⁹ Yá wenàiwicanái yeemácawa ùuléeri iyú báawana, yá nacuísá náichawa Dios báawéeri iyú, yái Dios ibànuérira nàwali yùuwichàacáisi, càmita nacái nawènúada náiwitáisewa neebáidáanápiná càide iyúwa Dios ichùulianá nía.

¹⁰ Néese cinconá ángel yàaca icasáaca yàasu bacàa íisawa caluéri cuwèesi yàalubái íinatalé. Yá catáca èeri, caluéri cuwèesi yàasu cálí icùacataléca wenàiwica. Néese yàasu wenàiwica naamíadaca nanènewa yùuwichàacáisi iyú. ¹¹ Nacuísaca Dios báawéeri iyú, yái Dios chènuníiséerica yùuwichàidacáiná nía cáiwíiri iyú, cháunási iyú nacái. Càmita nacái nawènúada náiwitáisewa nabáyawaná íichawa.

¹² Néese seisná ángel yàaca icasáaca yàasu bacàa íisawa manuíri inanába yáaculé íipidenéeri Eufrates. Yá chuica yái inanába yéewacaténá nachàbacawa chuìri cálí finatabàa, níara icuèyéica cálí iyéerica èeri imusúacatáisewa.

¹³ Néeseté nuicáca másiba demonio casaquèeyéi íiwitáise. Abéeri demonio imusúacawa màanu inùmalícuíse, áiba demonio imusúacawa caluéri cuwèesi inùmalícuíse, áiba demonio nacái imusúacawa cachìwéeri iwicùlidéeri inùmalícuíse. Níái demonio casaquèeyéi íiwitáise càiyéide iyúwa balùta iicácanáwa. ¹⁴ Demoniocáiná nía yáaliméeyéica imànica yái càmírica wenàiwica yáalimá imànica. Néese demonionái nàacawa macái èeri mìnánái icuèrinánái yàatalé, nàwacáidacaténá nacuèrinánái namànínápiná ùwicái Dios iipunita áibaalípiná Dios yàasu èeripiná máiníiri caiyéinináca, yái Dios cachàinírica náicha canánama.

¹⁵ Wáiwacali íimaca walí: “Péemìacué cayába, nùapinácawa néese àniwa isicúasíwata càide iyúwa cayéedéeri yàanàacaalí càmicatáipináta wenàiwicanái icùa nùanàaca. Casímáica iwàwa cawinácaalí icuèrica nùanàanápiná, íibaidéeri nacái nulípiná àta nùanàacataléta, ipíchaná ibáiniacawa nuwéré ibáyawaná ìwalíisewa”, cài íimaca Wáiwacali.

¹⁶Néese demonio casaquèeyéica íiwitáise nàwacáidaca macái èeri mìnánái icuèrinánái alé íipidenáctataléca Armagedón hebreo itàacái iyú.

¹⁷Néese sietená ángel yàaca icasáaca yàasu bacàa íisawa cáuli irìcubàa. Yá nuémìaca cachàiníri tàacáisi imusúacawa chènuníiséeri templo irìcuíse yàalubáisi yèewíise. Yá íimaca: “¡Yácata imanùbaca!” cài íimaca. ¹⁸Néese énu icànaca mèlumèluíri iyú, nuémìa nacái manùba tàacáisi, casànaca nacái énu madécaná. Yá cáli icusúaca nacáiwa máiní cachàiníri iyú, máiní cachàiníri náicha macái cáli icusúacái waiquéerica chái èeri irìcu. ¹⁹Néese manuíri yàcalé iseríaca yèewiwa másibawaca, cálicáiná yàacùacawa cáli icusúacái iyú. Yá namáalàacawa níái yàcaléca macái cáli íinatéeyéica iyaca. Néese Dios iwàwalica manuíri yàcalé Babilonia, yùuwichàidacaténáni manuísíwata. ²⁰Macái iwàwata nasawíacawa manuíri úni yáaculé. Manuínaméeyéi díli nacái namáalàacawa canánama. ²¹Granizo yúuwàa nacáiwa chènuníise wenàiwica ìwali, yái granizo manuínaméeyéi íba nacáiyéi cuarenta namanùbaca kilonaméeri cawàwaná imíaca, àta wenàiwicanáí icuísacataléa íichawa Dios báawéeri iyú, ìwalíise yái yùuwichàacáisica granizo yúuwèericawa nàwali, máinícainá báawacani.

Condenación de la gran prostituta

17 ¹Néeseté nuicáca abéeri néená níái siete namanùbaca ángel idènièyéica siete namanùbaca bacàa. Yá íimaca nulí: “Aquilalé, núsasáidaca piicá yùuwichàacáisi yàanèeripináca ìwali úái iiméechúaca manùbéeyéi asianái yáapicha plata ìwalinápiná yáawinéechúacawa manùbéeyéi úni inànlàcubàa. ²Macái cáli icuèrinánái chái èeri irìcuíyéica nadéca naimáca úapicha nàacawéeyéi íichawa. Nía nacái èeri mìnánái nadéca nacàmaca ùasu ìiracalési ipuíri iyú, umàaquéerica nalí naimácaténá úapicha”, íimaca nulí.

³Néese yái ángel itéca núa manacúali yùuculé, càinawàiri, canáctatalé wenàiwica. Yá nuicáca inanái yáawinéechúawa quíiréeri cuwèesi íinata. Cuwèesi íipidená madécaná ichanàacawa cuwèesi ìwalíise, yái íipidená íiméerica “Dioscata núa”. Idèniàaca siete namanùbaca íiwitawa, diez nacái namanùbaca ichàle. ⁴Uái inanáica udèniàaca ubàlewa capìralesíwéeri iicácanáwa, quíiréeri nacái. Udènia nacái madécaná tòliquìchi, oroíri, cawènìichúa íba nacái, cawènìichúa perla nacái. Udènia nacái bacàa ucáapirìcuwa, abéechúa bacàa oro yáawamíichúa ipuniéchúawa iyú ubáyawaná umàníirica manuísíwata Dios iiquéerica máiní báawéeri iyú, yái uimáanáca manùbéeyéi

yáapicha casaquèeri iyú ùacaténá cuwáinái yéenáiwana icàaluíniná, níái ídoloca. ⁵Udènìa uípidenáwa ibàacanáta upùdàlicuwa: “Manuí Babilonia iyacàlená, úái náatúaca macái inanái iiméeyéica asianái yáapicha plata ìwalinápiná, náatúa nacái macái èeri mìnánáica imàníiyéica ibáyawanáwa nàacaténá cuwáinái icàaluíniná, níái ídoloca”, cài iimáanáca yái uípidenáca. ⁶Yátē nuicáca ucàmaca úái inanáica uìracáiná náiranámi, níái Dios yàasu wenàiwicamica, náiranámi nacái níái nanuéyéica neebáidacáiná Jesús itàacái. Nudécanáami nuicáca úa, yá mání nuínáidacawa manuísíwata nuicáidaca ulí, càmicáinátē núalíawa càinácalí iimáaná yái yéenáiwana nacáirica.

⁷Néese ángel iimaca nulí: “¿Cáná yéewa mání cáulenáca píchani? Yáca numàacapiná píalíacawéera càinácalí iimáaná, úái inanáica, càinácalí iimáaná nacái yái caluéri cuwèesi itéerica úa, idènièrica siete namanùbaca íwitawa, diez namanùbaca nacái ichàle. ⁸Yái caluéri cuwèesi piiquéerica iyacaté, quéwa càmíiri iya siùca. Néese imusúapináwa depuíwéeri utàwi irícuíse, néesecáwa imáalàapináwa. Eeri mìnánái yàapiná caluéri cuwèesi icàaluínináwa, macáita canéeyéica iipidená ichanàacawa cuyàluta irícu èeri ipíchawáiseté, yái cuyàluta idènièrica náipidená macái wenàiwicaca Dios yéeyéica icáuca càmíiri imáalàawa. Quéwa èeri mìnánái máníiripiná cayábaca naicáca yái caluéri cuwèesi iyéerica bàaluité, néese yéetácatéwa, quéwa yéepuèripináwa cárca àniwa.

⁹“Siùcade péemìacué cayába, píacué cáalíacáiyéica, píalíacaténácuéwa càinácalí iimáaná: Níái siete namanùbaca íwitaca iimáanáca càicanide iyúwa siete namanùbaca díli, inanái yáawinéechúacawa ínata. ¹⁰Iimáanáca càicanide iyúwa nacái siete namanùbaca nacuérinánái icuèyéica wenàiwica néenibàa. Cinco namanùbaca nacuérinánái nadéca nacaláacawa, yá nadéca néetáacawa. Abéeri néená icùaca wenàiwica siùca. Aiba yàanàapináwa icùacaténá wenàiwica. Quéwa yàanàapinácalí, yá icùapiná wenàiwica maléená èeri. ¹¹Yái caluéri cuwèesica iyaca bàaluité, néese yéetácatéwa, yácata ochonáca nacuérinásàiri, quéwa abéeri néenácani, níái siete namanùbacaca, yá nacái imáalàapináwa.

¹²“Níái diez namanùbaca ichàle piiquéeyéica iimáanáca càicanide iyúwa diez namanùbaca nacuérinánái càmíiyéicáwa idàba icùaca wenàiwica. Quéwa nacuàpiná níawa maléená èeriwa yáapicha yái caluéri cuwèesica. ¹³Yá abédanamata náiwitáise níái diez namanùbaca nacuérinánái náibaidáanápiná caluéri cuwèesi irí, namànicaténá

càide iyúwa iwàwáaná, namàacáanápiná nacái caluéri cuwèesi icùaca nàasu cáli néeseyéi. ¹⁴Yá namànipiná ùwicái Cordero íipunitawa quéwa Cordero imawèniadapiná níawa, cachàiníricaináni náicha canánama èeri mìnánai icuèrinánáica. Níacainá nacái Cordero yáapichéeyéica, Cordero idéca imáidaca nía, idéca nacái yeedáca nía yàasu wenàiwic平náwa, nadéca nacái neebáidaca itàacái éwita nàuwichàacáanítawa”, cài íimaca nulí yái ángelca.

¹⁵Yái ángel íimaca nulí àniwa: “Pidéca piicáca úai iiméechúaca manùbeyéi asìanái yáapicha plata ìwalinápiná, yáawinéechúawa manuínaméeyéi úni inàniacubàa. Níái manuínaméeyéi úni íimáanáca càicanide iyúwa macái íiwitáaná wenàiwica namanùbaca, macái cáli néeseyéi nacái, macái wenàiwica itàaníiyéica áiba tàacáisi iyú nacái chái èeri iricuýéica. ¹⁶Níái diez namanùbaca ichàle piiquéeyéica, íimáanáca càicanide iyúwa nacuèrinánái iyéeyéica caluéri cuwèesi yáapicha. Máiní báawaca naicápiná úai iiméechúaca asìanái yáapicha plata ìwalinápiná. Yá náucaca úa abéechúata, mabàleta. Néese nayáapiná uinámi, yá neemápiná uchéecami quichái iyú. ¹⁷Dioscainá idéca imàacaca náináidacawa namànníinápiná càide iyúwa iwàwáaná namànicá, íná níái diez namanùbaca icuèyéica cálquéi, abédanamapináta náiwitáise náapichawáaca neebáidáanápiná caluéri cuwèesi itàacái, namàacáanápiná nacái icùaca nàasu cáli néeseyéi, àta ichàbacatalétawa macáita càide iyúwa Dios icàlidáanáté. ¹⁸Uái inanái piiquéechúaca, yácatá manuíri yàcaléca ichùulièrica macái cáli icuèrinánái”, cài íimaca nulí yái ángelca.

La caída de Babilonia

18 ¹Néeseté àniwa nuicáca áiba ángel iricùacawa chènuníise. Yá cachàinírica íiwitáise. Cáli icànaca iyú yái ángel icamaláná cayábéerica. ²Yá íimaca máiní cachàiníiri iyú:

“Idéca imáalàacawa yái manuíri yàcalémica Babilonia
ìyacàlená, idéca imáalàacawa! iYá demonionái iyaca
néenibàa! iMacái íiwitáaná báawéeyéi demonio icùacani
yái yàcalémica! iMacái íiwitáaná báawéeyéi màsibèe,
casaquèeyéi cuipira nacái nadéca namànicá nabànawa
néenibàa, namùlubè nacáiwa!

³ Níacainá macái èeri mìnánai nadéca nacàmaca ùasu iiracalési ipuíri iyú, imàaquéechúaca yáawawa nalí naimácaténá úapicha. Níái icuèyéica cáli canánama chái èeri iricuýéica

nadéca naimáca úapicha, úái càmíichúaca náinusíwa. Nía nacái cacharrerocha chái èeri irìcuýéica nadéca càasuca nía úapicha, ùyacáiná máiní càasurí iyú umànicaténá ubáyawanáwa máaléquéeri iyú”, cài íimaca.

- ⁴Néese nuémìaca áiba tàacáisi chènuniíséeri. Yá íimaca:
“Pimusúacuéwa yàcalé iicha, píacué cáininéeyéica nuicáca, ipíchanácué pimànica pibáyawanáwa úapicha, ipíchanácué nacái nùuwichàidaca pía úapicha.
- ⁵Máinícáiná manuírica ubáyawaná, íná iwàwacutá Dios yùuwichàidaca úa. Dios yáalíacawa ìwali, yái ubáyawanáca.
- ⁶Piùwichehàida úa ìwalíise yái báawéerica umànírica áibanái irí, yá piùwichehàida úa cachàiníiri iyú pucháiba yàawiriécatái yáwanái iicha yái báawéerica umànírica áibanái irí.
- ⁷Càide iyúwa cachàiníiná uicáca úawawa, uedáaná nacái ulíwa macái cawènífiri, càita nacái piùwichehàida úa, pimàaca uicháaníca. Uumacáiná uwàwalícuísewa: ‘Núacata icuèchúaca macái wenàiwica. Canácatáita nuicháaníwa càide iyúwa maníríichúami íicháaníiná’, úumaca uínáidacawa ulíwa.
- ⁸Iná yéewa abé èeri irìcu yàanàapiná ùwali yái ùuwichàanápinácawa, yásí uicháanícawa umáapicawa, yá uétápiná nacáiwa. Néese uemápinácawa quichái iyú macáita, cachàinicáiná Wacuèriná Dios íiwitáise, yái yùuwichàidéeripináca úa”, íimaca.
- ⁹Néese níái icuèyéica cáliquéi, iimeyéica úapicha càmíichúaca náinusíwa, níái iyéeyéicaté càasuíri iyú úapicha, yá náicháanípiná cáiwíiri iyú ùwali, naicácainá uemamicawa. ¹⁰Yá nabàlùapinácawa déeculé uicha, cáalucainá naicáca ùuwichàanácwawa. Yá náimaca nalíwáaca:
- “iCatúulécanáca waicáca pía, pía yàcalé manuírica Babilonia, yái yàcaléca cachàinírimica! Aquialénamata abé hora irìcu, Dios idéca yùuwichàidaca pía”, càipiná náimaca.
- ¹¹Nía nacái cacharrerocha chái èeri irìcuýéica, náicháanípiná nacái ùwali. Yá máiní achúmaca nawàwa nacái càmicáiná quirínama wenàiwica iwènìa náicha nàasu natéerica. ¹²Natécaté néré oro, quirírameníiri plata nacái, cawènìiyéi íba nacái, perla nacái, cayábéeri wáluma lino nacái, wáluma capiralesíwéeri iicácanáwa nacái, wáluma seda nacái, quífréeri nacái, macái íiwitáaná àicu pumèníiri isàni nacái,

macái wawàsi nacái namàníirica marfil imàñicaná, macái wawàsi nacái namàníirica cawèníiri àicu imàñicaná, bronce imàñicaná nacái, hierro imàñicaná nacái, cawèníiri íba mármol imàñicaná nacái. ¹³Natécaté nacái canela, casàníiri nacái, incienso pumèníiri isàni nacái, pumèníiri mirra nacái, perfume nacái, uva ituní ipuíri nacái, séenási nacái, cayábéeri harina nacái, trigo ituíná nacái. Natécaté nawéndacaténá nacái napìranáwa pacá, oveja nacái, caballo nacái, carro nacái, wenàiwicanái nacái nawéndacaténá nía yàcalé mìnánai irí. ¹⁴Cacharreronái náimapiná yàcalé irí:

“¡Canáca pirí iyacanási cawèníirica, caséericaté piyáaca! ¡Idéca yúucacawa píicha càiripináta píasu cawèníiri yàacàsica, macái píasu cayábéeri wáluma nacái! ¡Canácatáita píanàa nía àniwa!” náimaca.

¹⁵Níái iwéndéeyéicaté càiri wawàsi yàcalé mìnánai irí, yeedéeyéicaté nacái nalíwa plata yàcalé mìnánai sícha, nabàlùapináwa déeculé yàcalémi sícha, cáalucáiná naicáca yàcalémi yùuwichàanáwa. Yá náicháanípiná cachàiníiri iyú, máiní achúmaca nawàwa. ¹⁶Yá náimapiná nalíwáaca:

“¡Catúulécanáca waicáca yái manuíri yàcalémica! Yàcalé mìnánáimi nadèniacaté nabàlewa cayábéeri lino, wáluma capíralesíwéeri iicácanáwa nacái, quiréeri nacái. Cachìlanáca nía nacái oro iyú, cawèníiri íba iyú nacái, perla iyú nacái.

¹⁷ ¡Yá abéerícuíseta, abéeri minuto irícu, idéca imáalàacawa macáita nàasumi cawèníirica!” náimaca.

Macáita idènièyéica nave lancha nacáiri, nía nacái cacharreroca yèeyéicawa nave irícu, nía nacái íibaídéeyéica nave irícu, yèeyéicawa manuíri úni yáacubàa, nabàlùapináwa déeculé yàcalémi sícha. ¹⁸Naicápiná yàcalémi íisalená imichàacawa yàcalémi sícha, yásí náimaca náicháaníca cachàiníiri iyú: “¡Canácata áiba manuíri yàcalé càide iyúwa yái yàcalé cayábéeriquéi!” náimaca. ¹⁹Yá namutúapiná cáli ichùmalé náiwita íinatabàawa, càide iyúwa náiwitáise iyáaná máinícainá achúmaca nawàwa. Yá náicháanípináca cachàiníiri nasàna iyúwa. Yá náima:

“¡Catúulécanáca waicáca yái yàcalé manuírimica! Yàcalé yàasu cawèníirimi iyú nadéca càasuca namànica níawawa, níái idènièyéica yàasu navewa lancha nacáiri manuíri úni yáacubàa. Aquialénamata abéeri hora irícu idéca imáalàacawa macái yái yàcalémica”, náimaca.

²⁰ Quéwa casísimáicué piwàwa yàcalémi ìwali, píacué iyéeyéica chènuniré, píacué nacái Dios yàasu wenàiwicaca, píacué nacái apóstolca, píacué nacái profetaca, icàlidéeyéica tàacáisi Dios inùmalícuíse. Casísimáicué piwàwa Dioscániná idéca yùuwichàidaca yái yàcalémica ìwalíise macáita yái báawéerica umànníricatécué pirí.

²¹ Néese nuicáca áiba cachànííri ángel imichàidaca manuíri íba macàpucuíri. Yá manuúca yái íbaca càide iyúwa manuíri íba nàulùanapiná iyú trigo ituíná. Néese ángel yúucaca yái manuíri íbaca manuíri úni yáaculé. Yá íimaca:

“Càita nacái piúcapinácawa, pimáalàacawa ráunamáita, pía yàcalé manuírica Babilonia iyacàlená. Yá canáca náalimáaná nèepùa nàanàaca pía àniwa.

²² Càmita nacái néemìapiná nasàna pìasu calle irìcubàa, níái inuéyéica sànnasi arpa iyú, níá nacái icàntèeyéica, níá nacái ipùlièyéica íwa, trompeta nacái. Canáca nacái iibaidéeyéi néenibàa canácáiná náibaidéeripiná. Càmita nacái nàulùapiná ituínási.

²³ Càmita napucúadapiná lámpara néenibàawa. Càmita nacái namànipiná matrimonio, máinícáinátē cachànííri naicáca níawawa níái yàcalémi yàasu cacharreroa, níá nacái yàcalé mìnánáimi naméeràidacaté canánama èeri mìnánáí Dios íicha nàasu màiàcáisi iyúwa.

²⁴ Nanúacaté Dios yàasunái profetamica icàlidéeyéicaté tàacáisi Dios inùmalícuíse, níá nacái Dios yàasu wenàiwicamica, níá nacái canánama nanuéyéicaté neebáidacáiná Dios itàacái, chái èeri irìcu”, íimaca yái ángelca.

19 ¹ Néeseté àniwa nuémiaca cachàinííri tàacáisi nacáiri, càide iyúwa wéemìaná manùbéeyéi wenàiwica itàacái iyéeyéica chènuniré. Yá náimaca cachàinííri iyú:

“iAleluya! Wàacué Wacuériná Dios iríwa cayábéeri Dioscániná idéca iwasàaca wíá yàasu yùuwichàacáisi íichawa, wàacué icàaluíniná, máiní cachàinííri íiwitáise Wacuériná Diosca.

² Yácainá Dios yùuwichàidaca báawéeyéi wenàiwica machacànííri iyú. Idéca yùuwichàidaca úái inanái iimeechúacaté asianái yáapicha plata ìwalinápiná, úái iwènúadéechúacaté macái èeri mìnánáí íiwitáise namànicaténá báawéeri naimácáinátē úapicha càmíichúaca

náinúsíwa. Dios idéca imáalàidaca úa unúacáinátē wenàiwica íibaidéeyéica Dios irípiná”, náimaca.

³Néese náimaca àniwa:

“¡Aleluya! Wàacué Dios irí cayábéeri. Yái uísalená imichàacawa càiripináta, èeri càmíiri imáalàawa”, náimaca.

⁴Néese níái veinticuatro namanùbaca nacuérinánáica, nía nacái báinúaca cáuyéi ángel náuwàa naliacawa nanùmáawawa Dios iípunita nàacaténá icàaluíniná, yái yáawinéericawa yàalubái íinatawa. Yá náimaca: “¡Báisíta, amén! ¡Aleluya, wàacué Dios irí cayábéeri!” náimaca.

⁵Néese nuémìaca cachàiníiri tàacáisi yàalubáisi néeséeri. Yá íimaca:

“¡Pìacué irí cayábéeri, yái Wacuériná Diosca, macáitacué pía íibaidéeyéica irípiná, píacué nacái yèeyéica Dios icàaluíniná, píacué sùmanái, béeyéi nacái canánama!” cài íimaca.

La fiesta de las bodas del Cordero

⁶Néese nuémìaca nacái áiba tàacáisi nacáiri càide iyúwa wéemìaná madécaná wenàiwica imáidáaná, càide iyúwa nacái wéemìaná manùbéeri màladàca isàna, càide iyúwa nacái wéemìaná casànéeyéi énu manuýéi tiríricaalí. Yá náimaca:

“¡Aleluya, wàacué cayábéeri Wacuériná Dios cachàiníiri iríwa, yái cachàinírica náicha canánama, idàbacáiná icùaca macáita!

⁷Yá casíimáicué wía, wayanídacuéwa manuísíwata. Wàacué Dios irí cayábéeri. Idéca Cordero yéenáwaná yàanàaca yeedácatáipináta iríwa yàacawéetúapináwa. Uái yàacawéetúapiná udéca uchùnìaca úawawa.

⁸Idéca imàacaca ùwalica ubàlewa cayábéeri lino, masaquèeri nacái, mèlumèluíri nacái. Yái cayábéeri wáluma lino íimáanáca càicanide iyúwa yái cayábéerica Dios yàasu wenàiwicanái imànírica”, cài náimaca.

⁹Néese ángel íimaca nulí: “Pitànàani: ‘Casíimáica níái wenàiwicaca Dios imáidéeyéica Cordero yàasu matrimonio nérépiná, yeedápinácalí iríwa yàacawéetúapináwa’, cài pitànàacani”, íimaca nulí. Néese íimaca nulí àniwa: “Yái tàacáisi nucàlidéerica pirí, báisíiri tàacáisicani Dios inùmalicuíséerica”, íimaca nulí.

¹⁰Yá nubàlùacawa nùuluì ipùata iyúwa ángel irí nùacaténá icàaluíniná, quéwa ángel íimaca nulí: “Picá pimàni cài. Núacata íibaidéeri Dios irípiná càide iyúwa pía, nía nacái péenánái icàlidéeyéica mamáalàacata

naináwaná ìwaliwa Jesús yàasunáica nía. Pìa Dios icàaluíniná”, íimaca nulí. Yácainá Espíritu Santo imàaquéericate profetanái icàlidaca tàacáisi Dios inùmalicuise, yácata Espíritu imàaquéerica Jesús yàasu wenàiwica icàlidaca iináwaná ìwali.

El jinete del caballo blanco

¹¹ Néeseté nuicáca capìraléeri cáli yàacùacanéerica chènuníise, Dios iyacàle nacái, yá péemiacué cayába, nuicáca cabalèeri caballo. Yái wenàiwica yáawinéericawa caballo íinata, yácata Wáiwacali, íipidenéeri Cayábéeri íiwitáise, Machìwéeri nacái. Machacàníiri iyú yùuwichàidaca báawéeyéi wenàiwica, imànica nacái náipunita ùwicái. ¹² Yá mèlumèluíri ituí càide iyúwa waicáaná quichái ipérùa. Idènìaca madécaná corona fiwita ìwaliwa. Idènìaca íipidenáwa ìwaliwa, quéwa abérera Wáiwacali yáalíawa càinácaalí íimáaná yái íipidenáca. ¹³ Wáiwacali ináawani idéca yáapúacawa irái yáaculé, yá idènìaca íipidenáwa, Dios itàacái. ¹⁴ Chènuníiséyéi úwi nàacawa yáamiwáise. Nadènìaca nabàlewa cayábéeri wáluma lino cabalèeri, masaquèeri nacái. Nàacawa nálimáwanama cabalèeri caballo íinata. ¹⁵ Wáiwacali yùuwichàidapiná èeri mìnánai itàacái cachàiníiri iyúwa, macái cáli néeséyéi càmíiyéica yeebáida itàacái. Yùuwichàidapiná níawa cachàiníiri iyú. Yá imálàidapiná wenàiwica imànìiyéica ibáyanáwa máiníiri báawaca Dios iicáca, yái Dios cachàiníirica náicha canánama. Imálàidapiná níawa càide iyúwa wenàiwica ibawàidacaalí uva iyacaná ipisùacaténá uva ituní. ¹⁶ Idènìaca íipidenáwa ináawani ìwaliwa, icuuchuí ìwaliwa nacái: “Nacuérinásàiri, níái macái cáli icuérinánáica. Náiwacali nacái níái macái èeri mìnánai fiwacanánáica”.

¹⁷⁻¹⁸ Néese nuicáca áiba ángel ibàluèricawa èeri ituí irìcu. Yá íimaca cachàiníiri iyú wáchulinái irí yáalaníiyéicawa chènunibàa: “Caquialécué, pìwacáidáyacacuéwa piyáacaténácué piyáacaléwa cadénama yái yàacàsi Dios ichùnièripinácué pirí. Piyáacaténácué piyáacaléwa nainámi níái ichùulièyéicaté wenàiwica, nía nacái úwi fiwacanánaimica, nía nacái wenàiwicanáimi cachàiníiyéica, nía nacái caballomica, nía nacái yèeyéimicawa caballomi íinata, nía nacái macái wenàiwicamica, nía nacái íibaidéeyéimica mawèníiri iyú áibanái irí, nía nacái yèepuníiyéimicawa máiwacalfiyéimica, nía nacái sùmanáimica, béeyéimica nacái”, cài íimaca yái ángelca wáchulinái irí.

¹⁹ Néese nuicáca yái caluéri cuwèesi, nía nacái ichùulièyéica èeri mìnánai. Nuicá nacái náapicha nàasu úwinái ìwacáidayaquéeyéicawa

namànicaténá ùwicái Wáiwacali iipunita yái yáawinéericawa cabalèeri caballo íinata, náipunita nacái yàasu úwináí yèeyéicawa yáapicha chènuníise. ²⁰Yá náibàaca caluéri cuwèesi. Náibàaca nacái cachìwéeri iwicùlidéerica, imàníirica yái càmíirica wenàiwica idé imànica idècunitàacá iyaca caluéri cuwèesi yáapicha, ichiwáidacaténá wenàiwica imàaquéeyéica nachanàidaca caluéri cuwèesi iipidená nàwali, nía nacái yèeyéica cuwèesi yéenáwaná icàaluíniná. Yá náucaca caluéri cuwèesi quichái irìculé icáuca yáapichatawa, yàasu cachìwéeri iwicùlidéeri yáapichawa manuíri quichái irìculé, yáara manuíri yàawa nacáirica ipucuéricawa mamáalàacata cachàiníiri azufre iyú, cairipinéerita iyaca. ²¹Néese yái Wáiwacali yáawinéericawa caballo íinata inúaca cuwèesi yàasu úwináími macáita. Inúaca nía itàacái iyúwa imusuéricawa inùmalicuíse. Yá macáita wáchuli nayáaca nayáacaléwa cadénama úwináí ichéecami yéetéeyéimicawa àta cadécataléta níai wáchulica.

Los mil años

20 ¹Néeseté nuicáca ángel iricùacawa chènuníise. Idènìaca llave icáapi irìcuwa yàacuèripiná iyú depuíwéeri utàwi inùma. Idènìa nacái manuíri cadena icáapi irìcuwa. ²Néese ángel íibàaca màanu, yái bàaluitéeri àapica, idènièrica iipidenáwa cài: Diablo, íimáanáca “Ichawàidéeri waináwaná ìwali”, Satanás nacái, íimáanáca “Wàuwidesàiri”. Angel idacùaca màanu cadena iyú mil camuí piná. ³Néese ángel yúucaca màanu depuíwéeri utàwi irìculé. Yá ángel ibàliaca utàwi inùma. Ibàliaca utàwi inùma cachàiníiri iyú màanu iwigá àta imáalàacatalétawa yái mil camuíca, ipíchaná màanu ichiwáidaca èeri mìnánái. Néese mil camuí idénáami, yá iwàwacutápiná nawasàaca màanu àniwa maléená èeripináta.

⁴Néese nuicáca madécaná yàalubáisi. Níai yáawinéeyéicawa yàalubáisi íinata nacùapiná wenàiwica nàuwichàidacaténá cawinácalí imàníiyéica ibáyawanáwa. Nuicá nacái wenàiwica yéetéeyéimicawa nawichuèyéicaté íicha íiwita nacàlidacáináté Jesús iináwaná ìwali, nacàlidaca nacái Dios itàacái áibanái irí. Càmíiyéicaté yàa caluéri cuwèesi icàaluíniná, yàasu yéenáwanási nacái. Càmitaté namàaca áibanái nachanàidaca caluéri cuwèesi iipidená napùdàlicu, nacáapi ìwali áiba. Yá nèepùapináwa cárca àniwa, yá nacùapiná wenàiwicaná Cristo yáapicha mil camuípiná. ⁵⁻⁶Yácatá idàbáanéeri namichàanácawa. Casíimáica nía, mabáyawanéeyéica nía nacái, níai imichèeyéipinácawa yéetácáisi íicha idàbáanéerica namichàanácawa. Yá machàinica náicha

yáara pucháibáaná yéetácáisica. Sacerdotepináca níawa íibaidéeyéica Dios irípiná, Cristo irí nacái. Yá nacùapiná wenàiwicanái Cristo yáapicha mil camuípiná. Quéwa áibanái yéetéeyéimicawa càmitàacá namichàapináwa yéetácáisi fícha àta imáalàacatalétawa yái mil camuíca.

Derrota del diablo

7 Néese mil camuí idénáami, yásí ángelnái namusúadapiná Satanás irícuíse yái nadacùacatalécani. **8** Yá imusúapináwa ichìwáidacaténá macái èeri mìnánái, nía nacái íipidenéeyéica Gog, Magog nacái. Yá ìwacáidapiná nía namànicaténá ùwicái. Chínamáipináca níái úwica càide iyúwa càina ituíná.

9 Yá nàapináwa namanùbaca iyúwa chínamáinama níái úwica, Israel yàasu cáli finatalé, yá nabàlùapináwa itéesebàa yái Dios yàasu wenàiwica iyacàleca, yái yàcalé cáininéerica Dios iicáca. Néeseta quéwa Dios ibànùapiná quichái chènuníise, yásí yeemáca macáita níái úwináimica. **10** Néese Diablo, yái Satanás icháwàidéerica waináwaná ìwali, yái ichìwáidéerica wenàiwica, Dios yúucapináni quichái irículé, yáara manuíri yàawa nacáirica ipucuéricalwa iyaca mamáalàacata cachàinfíri azufre iyú, alé iyacatalépináca yái caluéri cuwèsica, yá nacái yàasu cachìwéeri iwicùlidéerica. Yá nàuwichàapináwa cairipináta èeríapinama, táiyápinama nacái, èeri càmfíri imáalàawa.

El juicio ante el gran trono blanco

11 Néeseté nuicáca manuíri yàalubáisi cabalèeri. Nuicá nacái yái yáawinéericawa yàalubáisi íinata. Yá cáliquéi, yá nacái capìraléeri cáli chènuníiséerica nachalíacawa, yá canáca nía quirínama, Dios imáalàidacáiná níá, yái Dios yáawinéericawa yàalubáisi íinata. **12** Néese nuicá níái yéetéeyéimicawa canánama, níái manuínaméeyéica, níá nacái púubéeyéica. Yá nabàlùacawa yàalubáisi íipunita. Néese cuyàluta nàacùacawa. Yàacùacawa nacái áiba cuyàluta idènièrica wenàiwicanái íipidená idènièyeíca icáucawa càmíiri imáalàawa. Néese icàlidaca naináwaná ìwali níái yéetéeyéimicawa, càide iyúwa naléená cuyàluta irícuíse naináwaná, càinácaalíté namàníiná idècunitàacá cárca níá. **13** Macái wenàiwica yéetéeyéicatéwa manuíri úni yáaculé namusúacawa úni yáacuíse, yá nabàlùacawa Dios íipunita. Macáita nacái yéetéeyéimiwa nàanàaca yéetácáisi fícha, càliculíi fícha nacái, sísáanácaalíté néetácawa. Yá icàlidapiná naináwaná ìwali canánama càinácaalíté namàníiná idècunitàacá cárca níá. **14** Néese yúucaca

yéetácáisi quichái irìculé; yúucaca infierno quichái irìculé nacái, yái infierno báawéeyéimi síwitáise yùuwichàacatalécawa. Yúucaca nía quichái irìculé, yái manuíri yàawa nacáirica ipucuéricawa iyaca mamáalàacata quichái iyú. Yácata pucháibáaná yéetácáisisca, yái manuíri yàawa nacáirica ipucuéricawa quichái iyú càiripinérita iyaca. 15 Yá macáita wenàiwica canéeyéica íipidená ichanàacawa cuyàluta irícu, yásí yúucaca nía quichái irìculé, yái manuíri yàawa nacáirica ipucuéricawa mamáalàacata quichái iyú, canácainá náipidená cuyàluta irícu, yái cuyàluta idènièrica wenàiwicanáí íipidená idènièyéica icáucawa càmíiri imáalàawa.

El cielo nuevo y la tierra nueva

21

¹Néeseté, núa Juan, nuicáca wàlisài capìraléeri cáli, nuicá nacái wàlisài chái cáli, imáalàapinácaináwa yáara idàbáanéerimica capìraléeri cálica, chái idàbáanéerimica cálica nacái. Canácata quéwa manuíri úni. ²Néese nuicáca mabáyawanéeri yàcalé, yái wàlisài Jerusalénca. Iricùacawa chènunfíse Dios yàatanáise. Cayábéerica yái yàcaléca Dios ichùnièrica cayába. Cayábéeri iicácanáwa càiride iyúwa inanái iicácanáwa udécanáami ùwalica ubàle cawènííriwa ùacawéeri irípináwa, ipíchawáise umànica matrimonio yáapicha. ³⁻⁴Néeseté nuémìaca cachàiníri tàacáisi Dios yàalubái irícuíséeri, yái yàalubáisi Dios yáawinacatáicawa, icùacaténá canánama. Yá cài íimaca: “Péemìa cayábani, siùcáisede Dios iyaca èeri mìnánai yáapicha. Yèepunípináwa náapicha, icùapiná nacái níawa. Dioscata yàacawéeridapiná nía, Nacuèrinápiná nacáicani. Dios itunúapiná náicha natuýáa macáita. Canáca yéetácáisi néré. Càmíiyéipiná íicháaní néenibàa. Càmita achúma nawàwa. Canáca caiwíiri yáciná idéca imáalàacawa càiripináta canánama yáara quéechéerimicaté iyaca”, íimaca nulí.

⁵Néese Dios, yái yáawinéericawa manuíri yàalubáisi íinata, icùacaténá canánama, íimaca: “Péemìa cayába, numànica nùyaca macáita wàlisàita àniwa”, íimaca. Néese íima nulí àniwa: “Pitànàacani, càide iyúwa níumáaná pirí, báisíircáiná nutàacáica ína píalimá peebáidacani”, íimaca nulí yái Diosca.

⁶Yá íimaca nulí nutànàacaténá tàacáisi: “Nudéca numáalàidaca numànicani. Núacata yái iyéericaté èeri ipíchawáiseté, núacata nacái yái namáalàidáaná canánama càide iyúwa las letras alfa y omega. Cawinácaalí macàléerica iwàwa, nùaca iirawa úni yèeri icáuca càmíiri imáalàawa,

mawèníiri iyú quéwa nùaca iirani”, íimaca nulí nutànàacaténáni. ⁷Yá íimaca nulí àniwa yái Diosca: “Cawinácaalí imawènìadéeyéica báawéeri, nùaca nalí macáita yái cawènírica mawèníiri iyú, níái nuénibeca. Núacata nacuèrinápináwa. Níacata nuénibepiná nacáiwa”, íimaca nulí nutànàacaténáni. ⁸Néese íimaca nulí àniwa yái Diosca: “Quéwa cawinácaalí níái càmíiyéica yeebáida nutàacái cáalucáiná nàuwichàacawa nulípiná, nía nacái iwènùadéeyéica nuícha íiwitáisewa, nía nacái càmíiyéica yeebáida nutàacái, nía nacái casaquèeyéica íiwitáise, nía nacái inuéyéica wenàiwica meedá, nía nacái iiméeyéica áiba yáapicha càmíichúaca náinusíwa, càmíirica nacái nanìrisíwa, nía nacái camàliquéeyéica, nía nacái yèeyéica ídolo cuwaináyi yéenáwaná icàaluíniná, nía nacái macáita cachìwéeyéica, iwàwacutápiná nàacawa manuíri quichái irìculé yái manuíri yàawa nacáirica ipucuéricawa mamáalàacata azufre iyú, máiníiri ùuleca, càiripinéerita iyaca. Yái quichái íipidenéeri ‘Pucháiba yàawiriéri yéetácásica’”, íimaca nulí yái Diosca.

La nueva Jerusalén

⁹Néeseté áiba ángel yàanàaca nùatalé, abéeri néená níái siete namanùbaca ángelca idèniyéicaté siete namanùbaca bacàa ipuniyéicawa iyú yái siete namanùbaca yùuwichàacáisi Dios ibànuèripináca namáalàidáaná canánama yùuwichàacáisica chái èeri iricuírica. Yái ángel íimaca nulí: “Aquilé, núsáidacaténá piicá úara Cordero yàacawéetúapináca”, íimaca nulí yái ángelca. ¹⁰Néese Espíritu Santo imàacaca nuicáca ángel itéca núa, yéenáwanási nacáiri iyúta quéwa, alé chènuníri díli finatalé. Néese ángel yásáida nuicáca Cordero yàacawéetúa, yái cayábéeri yàcalé mabáyanéerica, íipidenéeri Jerusalén, iricuèricawa chènuníise Dios yàatanáise. ¹¹Yái yàcaléca mèlumèluíricani Dios icamaláná iyú. Mèlumèluíri càide iyúwa cawèníiri íba cabalèeri íipidenéeri jaspe, cuniéri quéwa iyúwa cayábéeri vidrio. ¹²Yái yàcalé idèniaca itéesewa iwáináwa chènunírica, manuíri nacái. Yái iwáiná idèniaca doce namanùbaca inùmawa. Macái inùmata abéeri ángel ibàlùaca icùacani. Macái inùmata náipidená ichanàacawa doce namanùbaca yàawiría Israel itaquénainámica. ¹³Nuicáca másiba inùma iwáiná iwali este iwéré, másiba nacái inùma nàyaca norte iwéré, másiba nacái inùma nàyaca sur iwéré, másiba nacái inùma nàyaca oeste iwérécata. ¹⁴Yái yàcalé iwáiná doce namanùbaca íba yáapíiséeyéi náalimáwanama náipidená ichanàacawa níái doce namanùbaca apóstol yèepuníiyéicatéwa Cordero yáapicha.

15 Yái ángel itàanírica núapicha idènìaca oroíri metro yáalimáidacaténá yàcalé, ibàlì néeseri iwáiná nacái, inùma nacái. 16 Yái yàcaléca abédanaméerita ibàlì icáalaca. Néese ángel yáalimáidaca metro iyúni yái yàcaléca. Dos mil doscientos namanùbaca kilómetros icáalaca, càita nacái icáalaca ichènunica, càita nacái icàcumà icáalaca. Abédanamata icáalaca yái yàcaléca. 17 Néese ángel yáalimáidaca iwáiná yàcalé itéeséerica. Sesenta y cinco namanùbaca metros ichènunica càide iyúwa èeri mìnánai yáalimáidáaná wawàsi.

18 Yái iwáináca yáawami cabalèeri íba cawèníri íipidenéerica jaspe. Yái yàcaléca yáawami orota càide iyúwa masaquèeri vidrio. 19-20 Doce namanùbaca manuínaméeyéi íba iwáiná yáapíise. Iba imanùbaca ichanèerica ìwali abéeri íiwitáaná cawèníri íba: jaspe, cabalèeri íba; zafiro, capìraléeri, cuniéri íba; ágata, capìraléeri erúamàwaca, samànéeri íba; esmeralda, ipuléerisíwa, cuniéri íba; ónice, éewéeri, samànéeri íba; cornalina, quíréeri, cuniéri íba; crisólito, éewéeri, cuniéri íba; berilo, ipuléeri, cuniéri íba; topacio, éewéeri, cuniéri íba; crisoprasa, éewaca nacáiri, samànéeri íba; jacinto, chubénaméeri, cuniéri íba; amatista, capìralesíwéeri, cuniéri íba; 21 Níái yàcalé inùmaca doce namanùbaca yáawami perlata, cabalèeri íba cawènírica. Inùma imanùbaca imàníri abéeri perla íicha, iwáiná inùmapiná. Yái yàcalé yàasu manuíri carretera yáawami orota, cuniéri vidrio nacáiri.

22 Canáctica templo yàcalé irìcu nasutácàalupináca Dios íicha. Yàcalé imanuícata nàaca Dios icàaluíniná, yái cachàinírica náicha canánama, nàaca Cordero icàaluíniná nacái. 23 Càmita iwàwacutá èeri icànaca yàcalé ìwali, quéeri nacái, icànacáiná ìwali yái Dios, Cordero nacái nacamalánáca. 24 Macái cáli néeseyéi yèepunícawa yàcalé icamalá irícu. Wenàiwica íiwacanánai natéca nàasu cawèníriwa yàcalé iriculé. 25 Yàcalé inùmaca canánama canácatáita ibàlìawa èeríapi. Canáca catá néré. 26 Natéeripiná nàasu cawèníriwa néré yàcalérículé, níái macái èeri mìnánai càasuíyéica. 27 Quéwa báawéeyéi íiwitáise canácatáita yéewaná nawàlùacawa néré. Cawinácaalí iiméeyéica áiba yáapicha càmíírica nanìrisíwa, càmíichúaca nacái náinusíwa, nía nacái cachìwéeyéica, canáctica yéewanápiná nawàlùacawa néré. Níawamita idènièyéica íipidenáwa ichanàacawa Cordero yàasu cuyàluta irícu, yái cuyàlutaca idènièrica náipidená canánama níái Dios yèeyéica icáuca càmííri imáalàawa.

22 ¹Néeseté ángel yáasáida nuicáca masaquèeri inanába, yèeri wacáuca càmííri imáalàawa. Asáiri yáaculé manuísíwata

càide iyúwa waicáaná vidrio. Yái inanába imusúacawa Dios yàalubái yèewíise, yái yáawinacatáicawa Cordero yáapicha, nacùacaténá canánama. ²Yái inanába iwatáacawa bamuchúamibàa yàcalé yàasu manuíri carretera yèewibàa. Aicu nabàlùacawa carretera idùlepibàa, càita nacái abéemàawáise nabàlùata nacáiwa néenibàa. Yái àicuca, yácata yèerica wacáuca càmíiri imáalàawa. Idèniaca iyacanáwa, doce yàawiría yàaca iyacanáwa macái camuítia. Quéeri imanùbacata càyacanácani. Yái àicu ibáináca cayábéeri dabéca ichùnièrica macái èeri mìnánai. ³Yàcalé irìcu, canácatáita ìya wawàsi Dios iiquéerica iyúwa báawéeri. Dios, Cordero yáapicha, íipidenéerica Jesucristo, nacùapiná èeri mìnánai néenibàa. Nàasu wenàiwicanái yàaca nacàaluíniná. ⁴Naicáwa Dios inàni néréwa. Nadènìapiná Dios iiipidená napùdàlicuwa. ⁵Canáca néré catéeriwa. Níái iyéeyéipináca néenibàawa càmita iwàwacutá napucúadaca lámpara, càmita nacái iwàwacutá èeri icànaca nàwali. Wáiwacali Diosta icànapiná nàwali. Nacùapiná macáita Dios yáapicha càripináta, èeri càmíiri imáalàawa.

La venida de Jesucristo está cerca

⁶Néseté ángel íimaca nulí: “Báisíircata yái tàacáisica, íná yéewa píalimá peebáidacani macái piwàwalícuísewa. Yá nacái Wáiwacali Dios, yái imàaquéerica profetanái icàlidaca tàacáisi inùmalícuíse, idéca ibànùaca yàasu ángelwa yásáidacaténá yàasu wenàiwicanái irí càinácaalí ichàbáanápináwa mesúnamáita”, íimaca nulí yái ángelca.

⁷Wáiwacali íimaca walí: “iPéemìacué cayábani, nùanàapiná mesúnamáita! iCasíímáica nawàwa cawinácaalí yeebáidéeyéica yái tàacáisica Juan itànèerica cuyàluta irìcu, yái icàlidéerica càinácaalí ichàbáanápináwa!” cài íimaca yái Wáiwacalica.

⁸Núa Juan, núacata yái yéemìerica, iiquéerica nacái macáita yái tàacáisica. Idécanáami nuémìacani, nuicácani nacái yái wawàsica, yá nubàlùacawa nùuluì ipùata iyúwa ángel irí nùacaténá icàaluíniná, yái yásáidéerica nulí yái tàacáisica. ⁹Quéwa ángel íimaca nulí: “Picá pimàni cài. Núacata piacawéeriná íibaídéerica Dios irípiná píapicha, péenánai yáapicha nacái níái profetaca icàlidéeyéica tàacáisi Dios inùmalícuíse, náapicha nacái níái yeebáidéeyéica tàacáisi pitànèerica chái cuyàluta irìcu. Piaca abérrita Dios icàaluíniná”, íimaca nulí.

¹⁰Néese íimaca nulí àniwa: “Picá pibàani áibanái íicha yái tàacáisi pitànèerica chái cuyàluta irìcu, icàlidéerica càinácaalí ichàbáanápináwa, mawiénicáiná yái èerica”, íimaca. ¹¹Cawinácaalí imàníiyéica ibáyananáwa,

nía nacái casaquèeyéica íiwitáise, iwàwacutá nawènúadaca náiwitáisewa nabáyawaná íichawa caquialéta. Cawinácaalí nacái cayábéeyéica íiwitáise iwàwacutá namànica cayábéeri mamáalàacata, nía nacái masaquèeyéica íiwitáise iwàwacutá nèepunícawa mamáalàacata mabáyawanéeri iyú”, íimaca.

¹²⁻¹³ Wáiwacali íimaca walí: “iPéemiacué cayábaní, nùanàapiná mesúnamáita! Yásí nutéca cawèníiri, yá nacái yùuwichàacáisica numàaquéeripináca macáita wenàiwica irí náalimáwanama càide iyúwa imanuícama nadéca namànica cayábéeri, báawéeri áibata. Núacata yái iyéericaté èeri ipíchawáiseté; núacata nacái yái namáalàidáaná canánama càide iyúwa las letras alfa y omega. Núacata yái idàbéericaté macáita, imáalàidéeripiná nacáiwa macáita”, íimaca.

¹⁴ Casíímáica cawinácaalí masaquèeyéica imànica íiwitáisewa báawéeri íicha yéewacaténá nayáaca nayácaléwa yái àicu iyacaná yèerica nacáuca càmíiri imáalàawa, yéewanápiná nacái nawàlùacawa iwáiná inùma irìcubàa wàlisài Jerusalén ìyacálená irìculé. ¹⁵ Déeculé yàcalé íicha nàyaca níara casaquèeyéica íiwitáise, nía nacái camàliquéeyéica, nía nacái iiméeyéica áiba yáapicha càmíichúaca náinusíwa, càmíirica nacái nanìrisíwa, nía nacái inuéyéica wenàiwica meedá, nía nacái yèeyéica ídolo cuwáinái yéenáiwana icàaluíniná, macáita nía nacái casíímáiyéica ichìwáidaca áibanái wenàiwica.

¹⁶ “Núa, Jesú, nudéca nubànùaca nùasu ángelwa icàlidacaténácué pirí yái tàacáisica, nalípiná macáita yeebáidéeyéica nutàacái, iwacáidáyaquéeyéicawa yàcalé imanùbaca. Núacata yái rey David itaquérinámica. Núacata nacái idàbéeripináca Dios yàasu èeri máiní cayábéeri càiride iyúwa mèlumèluíri dùlupùta ichanèericawa mèlumèluwaca mapisáisíwata èeri imanùbaca”, íimaca yái Jesúscia.

¹⁷ Yái Espíritu Santo, úa nacái Cordero yàacawéetúapiná náimaca Jesú irí: “iAquialé!” cài náimaca Jesú irí. Macáitacué pía yéemièyéica yái tàacáisica, “iAquialé!” cài píimacué Jesú irí. Macáitacué pía nacái iwàwéeyéica icáucawa càmíiri imáalàawa, aquialécué, peedácué piríwani mawèníiri iyú, càide iyúwa macàléeyéi iwàwa iwàwáaná ìiraca úni.

¹⁸ Yá nùalàacué pía cachàiníiri iyú macáitacué pía yéemièyéica yái tàacáisi Juan itànèerica chái cuyàluta irícu, icàlidéerica càinácaalí ichàbáanápináwa. Aibacaalí itùculiada néeni áiba tàacáisi àniwa, Dios yùuwichàadipiná yái wenàiwica yùuwichàacáisi iyú, yái yùuwichàacáisi Juan itànèerica ìwali chái cuyàluta irícu. ¹⁹ Aibacaalí yúucaca tàacáisi

cuyàluta irìcuíseta yái icàlidéerica càinácaalí ichàbáanápináwa, càmita Dios imàaca iyáaca iyácaléwa àicu iyacaná yèeri wacáuca càmíiri imáalàawa, càmita nacái Dios imàaca iyaca mabáyawanéeri yàcalé irìcu, yái àicuca, yái yàcaléca nacái waléeyéica ìwali chái cuyàlutaca irìcu.

20 Yái Wáiwacali Jesúis icàlidéerica walíni yái tàacáisica íimaca: “Báisíta, nùanàapiná mesúnamáita”, cài íimaca yái Wáiwacalica.

Néeseté núumaca: “Báisíta, amén. iAquialé, Wáiwacali Jesúis!” cài núumaca.

21 Nusutácué Wáiwacali Jesúis íicha pirípinácué imàníinápinácué pirí cayábéeri.